

Milí čitatelia, nasledujúce riadky Vám prinášajú preklad prvej časti knihy „Na prahu Nového Sveta“ od autora H.I.Rerichovej. Prvá časť knihy má názov „Ohnivá tvorba kozmickej evolúcie“ a napísala ju v roku 2000, ako úvod ku menovanej knihe, Ľudmila V. Šapošniková, riaditeľka Múzea N.K.Rericha, zaslúžiaca sa významnou mierou o otvorenie tohto Múzea v Moskve v roku 1993. Prvé stretnutie Ľudmily V. Šapošnikovej so synom N.K.Rericha a H.I.Rerichovej, Sviatoslavom N.Rerichom sa udialo v roku 1968 v Bangalore v Indii. Pre Ľudmilu Vasilievnu bolo toto stretnutie osudovým – zmenila svoj život, naplniac ho novým zmyslom. Filozofické a umelecké dedičstvo rodiny Rerichovcov, pretkané myšlienkami Živej Etiky, sa stali ústrednou témou jej náučnej, filozofickej a publicistickej tvorby. Všetkou svojou činnosťou, všetkou myslou, každým riadkom, obnovuje pre súčasníkov celostné videnie osobností Nikolaja Konstantinoviča Rericha – veľkého ruského umelca, vedca a cestovateľa, verejného činiteľa a Heleny Ivanovny Rerichovej – výnimočnej mysliteľky, predbehnuvšej o storočia svoju dobu. Ku dielam Ľudmily Vasilievny patrí viac ako štyristo prác, uprostred nich 20 monografií. Niektoré knihy boli vydané v Nemecku, Maďarsku, Litve, Rumunsku, Indii. Jej knihy „Príkazy Kozmu“, „Múdrosť vekov“, Sila Svetla. Nové planetárne myslenie a Rusko“, „Trnistá cesta Kráasy“, trilógia „Veľké putovanie“ a iné práce, vošli do zlatého fondu kultúrneho dedičstva národov Ruska a Východu. Tieto filozofické práce založili významný základ nového ozrejmenia svetovej histórie a kultúry. Služba vysokým ideálom, pozdvihujúca činnosť Ľudmily Vasilievny v ochrane, výskume a popularizácii dedičstva Rerichovcov, získali vysoké ocenenie ruskej a medzinárodnej verejnosti. Ruská akadémia prírodných vied jej udelila čestný titul „Rytier vedy a umenia“.

Nasledovné riadky vynikajú poznaním diela H.I.Rerichovej a sprostredkujú čitateľovi cenné fakty o spolupráci pozemskej ženy, H.I.Rerichovej, s Vyššou Súčnosťou, prinášajú výnimočné nadčasové myšlienky tesne viazané na aktuálnu dobu, v ktorej sa nachádzame. Nasledujúce riadky ukazujú reálne svedectvo účinkovania konštruktívnych Energií v našom kontinuu, mnohokrát skrytých alebo neporozumených. Pred zrakom sa tu odкрýva iný svet, svet blízky duši a srdcu čitateľa.

Prosíme čitateľov, aby odpustili článku jemný pátos, spôsobený nadneseným slohom ruského originálu. Vyplývajú z osobného vzťahu Ľudmily V. Šapošnikovej ku filozofickému, kultúrnemu a etickému dedičstvu Rerichovcov. Pátos a úctu, ktoré si dielo H.I.Rerichovej a Učiteľa nakoniec zaslúži. Posúďte samy.

VELKÁ RERICHOVSKÁ KNIŽNICA

Helena Rerichová

NA PRAHU NOVÉHO SVETA

MEDZINÁRODNÉ CENTRUM RERICHOV

MOSKVA, 2000

(Orig.: Елена Рерих. У ПОРОГА НОВОГО МИРА М.: Международный Центр Рерихов, 2000, 464 с.)

I.

OHNIVÁ TVORBA KOZMICKEJ EVOLÚCIE

L.V. Šapošniková

Do knihy vošli poznámky denníka a práce H.I.Rerichovej, uchovávané v archíve Medzinárodného Centra Rerichovcov a taktiež listy ku Z.G. a D. Fosdickovcom, vedúcim činiteľom Múzea Nikolaja Rericha v New Yorku. Tieto dokumenty sú unikátnym materiálom, objasňujúcim tvorivý evolučný proces, v ktorom sa zúčastňovali Kozmickí Hierarchovia spolu s H.I.Rerichovou.

Práce „Sny a videnia“ a „Ohnivá Skúsenosť“ sú už čitateľom známe z predchádzajúcich vydaní tejto knihy v sérii „Malá rerichovská knižnica“. Materiály „Stránky denníka H.I.Rerichovej“, „Kozmologické zápisy“, „Skúmanie vlastností človeka“ sú publikované prvý krát.

Ako bolo povedané – Neviditeľné sa stane viditeľným a my budeme pripravení prijať v živote ohnivý krst. Takto potom uvidíme význam skúsenosti, uskutočnenej matkou Agni Jógy tu, nevystupujúc zo života. Od prvých priestorových iskier, cez všetky ohne, do Samádhi, zanecháva zápisy, ktoré položia prah Nového Sveta.

Srdce, 210

... Prenikavo-zelené svetlé priesvity, skrz-naskrz mračnami pokryté nebesá. Neprívetivo-priama čiara zemského horizontu, vynárajúca sa nad plochou rovinou pustiny. A nad všetkým týmto letiaca žiarivá elipsa Cesty a okrídlená postava človeka, v zúfaní a túžbe natiahnuvšia jemné ruky k tomuto, už slabnúcemu jasu, spájajúcemu Nebo so Zemou. Postava sa čnie na okraji stupňovitého oltára, v ktorého zrkadlovitých plochách sa odráža hviezdne nebo. Odráža sa, no v skutočnosti nie je prítomné. Dva prúdy dymu, bieleného a čierneho, z ktorých jeden mieri do neba, a druhý ťažko a neodvratne klesá na zem. A ten druhý, zachytáva snehobiele krídla stojaceho na oltári, zanechávajúc na nich tmavé, rozširujúce sa záblesky a pokladúc ich čiernymi neúprosnými zemskými znakmi ...

Tu, na veľkom priestore obrazu, sa završuje akési mystérium, môže však byť, že to najhlavnejšie od časov vzniku človeka na Zemi.

Zem a Nebo. Večná príťažlivosť a večné odpudzovanie, medzi nimi krehký človek, zdalo by sa bezvýznamný a slabý, avšak tak isto silný, schopný zjednotiť v sebe Nebesá a túto Zem a ustanoviť medzi nimi im tak potrebnú (nevyhnutnú) harmóniu, stvoriac ju, predovšetkým

v sebe samom. Obraz sa nazýva „Obeta“, [The Offering](#) a bol namaľovaný začiatkom 20. storočia litovským umelcom M.K. Ciurlionisom. Umelec bol neobvyklým človekom a jeho plátna boli mnohými nepochopené. Mnohí ho považovali za pomätenca. Bolo to však preto, že umelec mohol vidieť to, čo nevideli druhí. Žil krátko a ťažko, ale zanechal nám podivuhodné obrazy. Je na nich prítomný nevidaný svet, podobný a nepodobný nášmu, zobrazený nie tunajšími farbami a tvarmi. Svet jemný a priezračný. Nachádza sa v ňom nežne a volajúco, akoby zvonenie krištáľových zvončekov, znie zvláštna hudba, nesúca v sebe tajomstvo sveta vesmíru.

Cesta neobyčajného umelca v Čase a Priestore sa stretáva s cestou druhého, nie menej podivuhodného človeka. To, že sa toto vôbec udialo, predstavuje významnú a tajuplnú skutočnosť. Týmto druhým človekom bola žena, žijúca v tom čase v Svätom Petrohrade. Nadpozemský svet, reálny i neskutočný, k nej prichádzal zvyčajne vo sne, potom akoby sa oddeľoval od tohto sna a stával sa prejavom, podobajúcemu sa videniam. Ešte v detstve porozumela, že čas tohto zvláštného sveta bol iným, - v ňom akoby súčasne existovala Minulosť, Prítomnosť a Budúcnosť. A občas sa jej zdalo, že ona v tom istom čase nie je tou, ktorá kedysi vykonala dlhú cestu storočiami a krajinami, pamäť o ktorých, prebúdzaná niekým tajomným a necíiteľným, v nej teraz oživala.

Takto, na pozadí kvitnúcej jablone v rannom sade, vznikla vysoká postava človeka v bielom, potom sa postupne rozmazáva, akoby rozpúšťajúc sa vo vzduchu. A odniekiaľ z najhlbších hlbín jej bytia sa zdvíha spomienka, že kdesi ďaleko žije Učiteľ Svetla.

Raz, keď bola ešte ako dievča chorá, videla dvoch vysokých ľudí, tmavej tváre, v turbanoch. Prisadli si k nej na posteľ a jeden z nich poľahoval z jej srdca striebornú niť a druhý ju namotával do kľbka.

Potom opäť prichádzal Učiteľ Svetla a spolu sa prechádzali v záhrade. Učiteľ hovoril o utrpení a nešťastí ľudstva, o hrdinstve a súcite k utláčaným.

Keď už bola matkou dvoch synov, zjavil sa jej Svetlý Chlapec, ktorý jej opäť pripomenul Učiteľa Svetla: „... izba sa začala naplňovať modrým, akoby jasným mesačným svetlom. Všetky predmety, stojace za nepriepustnou zrkadlovou zástenou, sa stali viditeľnými, pričom samotná zástena, zostávajúca nepriepustná, nadobudla priezračnosť. Od okna, nachádzajúceho sa na protihľadej stene a v značnej vzdialenosti od mojej posteľe, sa oddelila jemná a svetlá postava Prekrásneho Chlapca, vo veku 9 rokov, v mäkkom svietiacom bielom odeve, s modrými tieňmi v jeho záhyboch, žiaril nad ním veľký široký segment kruhu veľmi jemného dúhového Svetla. Chlapec, akoby sklznuc dolu po stene sa priblížil ku mne ... úplne ohromujúce boli Jeho oči, veľké, hlboké vo svojej tmavej modrosti a neustále hľadeli na mňa ... Keď sa Chlapec pridvihol k môjmu záhlaviu a zľahka sa sklonil, aby sa lepšie zahľadel do mojich očí, pocit narastajúcej blízkosti a lásky prešiel v extázu jasného poznania, že Môj žiaľ – je Jeho žiaľ a Moja radosť – je Jeho radosťou, a vlna všeobjímajúcej lásky k Nemu a všetkému bytiu zaliala moje bytie. Prebleslo mi myslou, že podobný stav nemôže nastať na zemi, a tak, toto je prechod v iné bytie. Ako dlho pokračoval tento stav, nemožno určiť. Keď začal utíchať, otvorila som oči, avšak všetko sa už vytratilo a izba bola ponorená takmer v úplnú tmú, s výnimkou nevelkej medzery medzi závesmi okna.“

Niekedy vznikali chvíle, kedy sa zdalo, že čas sa posúva niekam do minulosti a vo všetkej svojej reálnosti a hmatateľnosti vpadá do jej každodenného všedného života, akoby prichádzajúc odniekiaľ zo záhadného a v tisícročiach zabudnutého nebytia a znovu sa tam

navracajúc. A ona sa vnárala do tohto života, ponárajúca sa v zamatových záhyboch iných časov a priestorov, účinkovala v nich a pociťovala ich. Potom toto „vstúpenie“ doznievalo, dlhotrvajúco a bolestne, ťažkým bezvýchodiskovým zármutkom.

Obrazy sa menili jeden za druhým. A už je v Nemecku, prechádza sa starobylým hradom a v jednej z izieb vidí pri stole človeka. Na stole sú rozložené nákresy a náčinia. Človek má dlhé hrdzavé vlasy a široký zamatový kamizol, lemovaný kožušinou. Nato hrad mizol a rozpúšťal sa spolu s človekom a vznikali chrámy, ozdobené kamennými reliéfmi, veže so starobylými nápismi a sprievod Indov v bielych turbanoch.

Objavilo sa schodisko so širokými plošinami. „... Všetko je zaliat zlatistým svetlom. Na najvyššej plošine v dlhých šatách, nazbieraných do najjemnejších záhybov, s vysokým pričeskom, stojím ja, vynikajúc siluetou na zjavne zlatom pozadí. Pred mnou, na ďalšej plošine nižšie, stojí trojnožka, na nej tvarovaná, tmavá, bronzová čaša, z ktorej sa dymí príjemná vôňa...“

Osedlané arabské klusáky netrpezlivo dupajú kopytami, biele slony, ktorých chrbty sú pokryté pokrývkami tkanými zlatom, zádumčivo kývajú chobotni a urastený, obratný vládár, ktorému ona podáva svojho malého syna.

Rozsiahla sála, ktorej stred zaujíma stôl s rôznymi vybranými pokrmami. Tu v tej istej sále, ona čaká na popravu. Odseknú jej hlavu. „...Pri hlavnom vnútornom vchode sa zhromažďujú hostia a dvorania. Ku stolu uprostred sálu prichádza a sadá si vlastník hradu, v striebornom brokátovom kaftane z modrými zamatovými výrezmi a pštosím perom na nevelkom barete (z dôb Františka I.⁽¹⁾) Vedľa neho sedí moja matka, blízka príbuzná tohto Herzoga, moje miesto je za tým istým stolom, no mojej stoličky už niet...“ Vítajú ju podráždene a posmešne. Sluha, nesúci jedlo ju oblieva omáčkou.

⁽¹⁾ František I. (1494-1547) - francúzsky kráľ od roku 1515

Menili sa odevy a epochy, vytrácali sa hrady, objavovali sa kočovné šiatre, odchádzali zasnežené ruské polia a objavovala sa zem Indie, žihaná horúcim slnkom.

A iba jeden tajomný človek z týchto videní sa objavoval častejšie, ako hocikto iný. Prvý raz v roku 1910.

V talianskom mramorovom paláci ona otvára dvere do svojej izbice, na protiľahlej stene oproti lôžku stáli vysoké hodiny s kyvadlom v skrinke. Ona sa pozerá na tieto hodiny a vidí ako sa roztvárajú dvierka skrinky a z hĺbky sa objavuje slabo svietiaci postava rytiera v striebornom brnení. Rytier, hľadiac na ňu, zreteľne vyslovil: „Konrád Rudendorf“. A vytratil sa.

Takto sa uskutočnilo prvé zoznámenie s tým, kto prejde tesne za ňou do 20. storočia a v habite jezuita bude chcieť vládnuť Kameňom, daným jej Veľkým Učiteľom. Z mála náznakov, ktoré sú obsiahnuté v jej zápiskoch a rozhovoroch s Učiteľom, neľahko porozumieť, čo predstavuje táto tajomná osoba jej videní, obrátiac sa nato v následných chvíľach jej života v úplne skutočné obrysy. Možno povedať jedno, bol významným človekom, prenikavo zaujímavým sa o energie, skôr však deštruktívnymi, a objavil sa vtedy, keď sa jej historický život, porušiac svoj plynulý prúd, nasmeroval k Tomu, ktorý ju viedol po ceste Kozmickej evolúcie. Začal jej brániť, dávajúc poznať, že na tejto ceste nie všetko je ľahké a ani vysoký hierarchický duch približiac sa k zemi, neunikne od ťažkostí a opozície.

Tento rytier, v striebornom brnení, ovládajúc dostatočne silným lúčom, bude potom brániť aj Učiteľovi v jeho experimentálnej práci v ňou. A tak ako v dobrodružnom románe, čas vytrhne z nebytia stredovekej Európy ešte jeden tajomný obraz.

Vejúci plášť jazdca, skáčuceho na koni, usilujúc sa za každú cenu chytiť tú, ktorá sa už približovala k bráne kláštora. Tam, za pevnými stenami, malo byť spolu s ňou uchované Veľké Tajomstvo novej energie, čas ktorej a aj on to vedel, ešte nenastal. No rozklad, platí pre všetky časy. Už sa samoľúbo usmieval, úplne presvedčený v tom, že ešte niekoľko skokov koňa a on, preletiac po zdvíhacom moste, zastane medzi ňou a bránou. A túžobne očakávaný vzorec(formula) sa nakoniec ocitne v jeho rukách. No zdvíhací most sa začal v poslednej chvíli neočakávane zdvíhať a kôň, vzpínajúc sa, aby skokom preklenul vzniknutý priestor, odrazu zamrzol, ako keby nejaká neznáma sila stála v jeho ceste. Jazdec popchol ostrohami, no ony len bezmocne sklzli po kameni. Nemohol uveriť svojim očiam, že kôň skamenel. A v túto chvíľu, na druhej strane útesu kláštora, sa neodvratne a neodvolateľne zatvárali za utečencom ťažké kované dvere.

Ohromený a neuveriac do konca v to, čo sa stalo, sklzol z kamenného koňa, a zoslabnutý klesol na trávu. Opäť utrpel porážku v boji s tou, ktorú mu Osud prisúdil pre večnú opozíciu, pre nekonečné súperenie pred Tvárou Vyššej Sily.

Vesmír a Planéta držia na protikladoch – tak určil Veľký Zákon. V ťažkom a tesnom svete Zeme protirečenia vstupujú v zápas, vyvolávajú pre vzostup potrebné energie. Na Výšinách, protirečenia akoby dopĺňajú priateľ priateľa, a dialektika tohto dopĺňania plodí harmóniu syntézy a pohyb Veľkých Síl.

Ona žila a pôsobila na Zemi, prejdúc nesmierny zástup pozemských životov a vtelení a Konrád Rudendorf jej bol súdený ako prejavenie tohto Veľkého Zákona tu, na Zemi. Pretože bolo povedané: „Ako hore, tak i dole.“

Vesmír sám predstavuje grandiózny duchaplný energetický systém a človek sa v ňom objavuje iba ako jeden z mnohých štruktúr, úzko spojený s ostatnými a spolupracujúci s nimi. O tomto hovorili Vysokí Učítelia v rozhovoroch s ňou a vo svojich radách. Oni vytvorili nový energetický svetonázor, ktorý bol tak nevyhnutný pre prevratné 20. storočie. Tento svetonázor, tak ako akékoľvek iné, sa bude ujímať s ohromným úsilím. Neporozumenie a odsúdenie pôjdu ihneď povedľa neho.

Knihy, ktoré zostavila ako následok týchto rozhovorov a odovzdaní, sa nazývajú Agni Jóga (sanskrit : Agni – Oheň, Božkosť Ohňa), alebo Živou Etikou. Hovorili o tom, že energetický systém Vesmíru žije a rozvíja sa v súlade s Veľkými Zákonmi Vesmíru, takými, ako Zákon Karmy, alebo väzieb príčiny a následku, Zákon súladu formy a energie, Zákon kozmickej spolupráce, Zákon harmónie dvoch počiatkov a mnohé druhé.

Činorodosť Vesmíru je udržiavaná energetickou výmenou medzi rôznymi štruktúrami, ktoré sú jeho súčasťou. Kozmická evolúcia človeka je vo svojej podstate energetický proces, v základe ktorého leží tá istá energetická výmena. Energetická výmena je hlavnou hybnou silou evolúcie. V našom trojrozmernom svete sa energetická výmena koná tromi smermi: horizontálne – výmena so všetkým a so všetkými, nachádzajúcimi sa na planéte, vertikálne – výmena s vesmírnymi telesami, so Slnkom, planétami, súhvezdiami Zverokruhu atď. A nakoniec, výmena, keď ju tak možno nazvať, hĺbková, alebo výmena so svetmi iných rozmerov a iných stavov hmoty, prvky ktorých sú tiež uložené v človeku.

Následkom tejto energetickej výmeny prebieha kvantitatívna a kvalitatívna akumulácia energií, ktoré zvyšujú energetický potenciál človeka, národa, krajiny, Planéty a tvoria ďalšie možnosti ich evolučného postupu. Človek môže prechádzať takto evolučný „koridor“ ako objekt tejto evolúcie, alebo jej subjekt. Vzďialenosť medzi týmito pojmami je veľká. Avšak práve na tejto vzdialenosti spolupôsobenia objektu a subjektu konajú sa veľmi významné energetické procesy, začínajúc procesom zdokonaľovania človeka a končiac jeho utváraním ako súcnosti, vplývajúcej na energetiku samotnej evolúcie, usilujúc sa takto uskutočniť pozíciu Kozmického Hierarcha, alebo Bohočloveka. Objekt evolúcie prechádza takýto „koridor“ akoby automaticky, (po)užívajúc jeho energetiku, ale spravidla, nevedomujúc si túto skutočnosť. Subjekt postupuje vedome a cieľavedome a koná v súlade s plánom evolúcie, osvojenie ktorého je mu úplne prístupné. Najdôležitejšiu úlohu v premene objektu evolúcie na jej subjekt, hrá úroveň poznania jedného a druhého. Poznanie je koniec koncov energetická kategória, ktorá sa tvorí pod vplyvom kozmických procesov v samotnom človeku.

Subjekt evolúcie, vedome vstúpiac vo vzájomné pôsobenie s rôznymi energetickými procesmi vo Vesmíre, môže byť vedome nápomocný evolúcii alebo jej zabraňovať. Toto vzájomné pôsobenie alebo ovládanie samotnej evolúcie, predstavuje najzložitejší tvorivý proces, prístupný vysokým súcnam, a nesúci vždy, možno povedať, experimentálny a náučný charakter. Ak človek poznáva neznáme, tak aj Kozmický Hierarcha koná tak isto, avšak na inej úrovni.

Došlo teda k tomu, že ku koncu 20. storočia naša planéta a ľudstvo na nej žijúce, prišli k novému závitú evolúcie. V knihách Živej Etiky sú zaznamenané základné osobitosti tejto doby: priblíženie k Planéte nových energií, znásobenie spolupôsobenia svetov iných rozmerov s naším hmotným svetom, zručná (obratná) premena človeka psychickou energiou, intenzívna spolupráca s energetickými štruktúrami Vesmíru a rozšírenie energo-informačnej výmeny s nimi, zvýšenie úrovne syntézy hmoty a ducha a nakoniec, utváranie nového, vyššieho a jemnejšieho druhu ľudstva, šiesteho druhu, alebo šiestej rasy (naša rasa je piata).

Ponechané na posúdenie čitateľovi, práce Heleny Ivanovny Rerichovej: „Sny a videnia“, „Ohnivá skúsenosť“, „Stránky denníka“, „Kozmologické zápisky“, „Skúmanie vlastností človeka“ a nakoniec, jej listy riaditeľke múzea Nikolaja Rericha v New Yorku, Z.G. Fosdick, sú unikátnym materiálom, objasňujúcim tento tvorivý evolučný proces, v ktorom sa zúčastňovali Kozmický Hierarchovia, spoločne s Helenou Ivanovnou, pričom ona v tomto procese hrala najväznejšiu a rozhodujúcu rolu, bez ktorej by sa táto tvorba jednoducho nemohla uskutočniť.

Helena Ivanovna nám dáva možnosť stať sa svedkami unikátneho kozmického procesu, cez ktorý prešla ona sama, prerážajúc cestu pozemskému ľudstvu k výšinám Kozmu, k výšinám ducha a k vyšším formám matérie. Dáva nám príležitosť pochopiť zmysel najzložitejšej a najťažšej cesty, prejdenej ňou, pozemskou ženou. Cestu naplnenú strádaniami, fyzickými a duchovnými, avšak táto je nevyhnutná pre nás všetkých. Vždy existuje ten, kto prináša ľudstvu Oheň ...

Vysoké a nízke. Zem a Nebo, malý rozmer a veľký, vysoké vibrácie hmoty a ducha a nízke, jemné a hrubé svety, evolúcia a involúcia – ďaleko nie plný zoznam toho, s čím je treba prichádzať do styku tým, ktorí sa zúčastňujú v grandióznej dráme kozmickej tvorby. Náročnosť predovšetkým spočíva v tom, že v celej členitej a bohatej palete Kozmickej evolúcie, je nevyhnutné spočiatku nájsť ten jediný a neopakovateľný energetický zdroj, s ktorým sa začína evolučná tvorba.

31. októbra v roku 1913, vo včasné zamračené ráno, sa Helene Ivanovne prisnil nezabudnuteľný sen. „ ... Stena zmizla, a pred mnou sa otvorila ružovo-červená sféra, v strede – široké a vysoké schodisko, zužujúce sa v perspektíve nahor, jeho vrcholec sa kúpil v ružovom svite. Na oboch stranách schodišťa, na každom stupni, stáli skupiny ľudí v rúchach rovnakého strihu. Na úpätí schodiska – skupiny v červených rúchach s nepeknými čiernymi tieňmi na tvárach a odevoch. Na nasledujúcich stupňoch sa tieň postupne zmenšovali a nasledovne na ďalších stupňoch, ľudia a ich rúcha sa stávali svetlejšími a na vrchole už splývali s čistým ružovým svetlom.

Na úplnom vrchole schodišťa sa objavil obrys obrovskej, krásnej postavy v červenom rúchu s tmavým plášťom prehodeným cez plece. Mala krásne rysy tváre a dlhé čierne vlasy ku pleciam. Tento zovňajšok sa prudko niesol, klesajúc po schodišti, tmavý plášť vial na strany, avšak na úpätí schodišťa sa zastavil, akoby vzrástol pred ním, zahradzujúc ho, a v úplnom vysilení sklonil sa nad ním, pričom vlny tmavých vlasov sa neobyčajne krásne spúšťali nadol a súčasne sa ukladali záhyby jeho odevu.

Obrátim sa k protiľahlej stene, avšak aj tu prebieha podobný výjav – stena zmizla a namiesto nej sa objavila žiarivo dúhová sféra. Stojí tam podobné schodisko a jeho vrcholec sa kúpe v slnečnom svetle. Podobné skupiny ľudí na oboch stranách schodišťa a na každom stupni. Dole, na začiatku schodiska, sa šaty ľudí belejú, avšak pri nasledujúcom stúpaní, oni sami a ich odev svetlejú, striebrišto sa lesknú, splývajú na vrchu so žiarivým svetlom. Ako v predchádzajúcej sfére, na vrcholci, na pozadí oslepujúceho svetla slnka, rysuje sa Majestátny Zovňajšok, tvár spoza svetla nemožno rozoznať, ale poznanie srdca napovedá, že toto je Podoba Krista.

Pomaly, veľmi pomaly začína On schádzať dolu, naťahujúc do strán pravú a ľavú ruku, dotýkajúc sa skupín stojacich ľudí. S týmto dotykom, nad hlavami ľudí vzplanú jazyky ohňov, pričom každá skupina vo svojej vlastnej farbe, a tieto všetky ohne tvoria dúhu najnežnejších tónov.

S obdivom pozerám na túto krásu, znenazdania ma uchytí vietor, moje smútočné šaty (po smrti matky) ostávajú ležať, a ja som vyzdvihnutá, tiež v svetlom rúchu, ku úpätiu schodiska a postavená do stredu spodnej skupiny ľudí. Úpenlivo čakám – príde ku mne Kristus, dotkne sa ma a aký oheň sa rozhorí nad mojou hlavou? Kristus prichádza, naťahuje pravú ruku, a vo vytržení cítim, poznávam, že z môjho temena vyšľahol plameň a vzplanul modro-strieborným Ohňom.“ Ohňom vysokého bytia.

Tento obraz – videnie, niesol v sebe najhlbší filozofický zmysel. Nasvedčoval o tom, že v každom kozmickom úkaze vždy spočívajú dva počiatky, dva protiklady: Kristus, žiariaci svetlom a dobrom a iné bytie, jemu protikladné. Každý z nich má svoju cestu a svoje schodisko stúpania a klesania. Tieto cesty prechádzajú cez Vesmír, cez svety rozmanitých rozmerov. Hmotný svet sa nachádza na začiatku tejto cesty, na úpätí schodiska. Toto schodisko, spájajúc Nebo a Zem do jedného energetického systému, v sebe zahŕňa ešte jeden podstatný zmysel. Po ňom možno vystúpiť a možno zostúpiť, alebo vykonať evolúciu a involúciu – tiež dva protiklady, ktoré existujú len súčasne. Energetická situácia vo Vesmíre je taká, že bez involúcie nie je evolúcia. Evolúcia sa začína s involúciou, vo všeobecnom i v konkrétnom zmysle. Hovoríme mnoho o evolúcii, no involúciu buď vôbec nespomíname, alebo ju chápeme veľmi úzko – ako pád, ako neschopnosť udržať sa na určitom stupni stúpania a zostup na nižšiu úroveň. Neberieme v úvahu dialektiku spolupôsobenia evolúcie a involúcie v jej širokom kozmickom zmysle, neberieme v úvahu energetický variant tohto spolupôsobenia. Bez involúcie niet evolúcie – pravda, bez osvojenia ktorej ťažko, alebo

jednoducho nemožno, pochopiť zmysel podstaty energetiky evolúcie. Pre to, aby sa mohla začať akákoľvek evolúcia, ohnivá iskra ducha musí vojsť, alebo zostúpiť do inertnej hmoty. Pre duch toto znamená involúciu, pre hmotu – začiatok evolúcie. Takýchto „začiatkov“ je mnoho, pretože na každom stupni evolúcie sa nachádza vlastný druh hmoty a vlastná frekvencia vibrácií ducha. A každým razom, pri prechode na nový závit stúpania, sa bude opakovať involučný impulz, alebo inakšie – vo vlastnú hmotu vojde vlastná iskra ducha, ktorá svojou energiou a svojou frekvenciou vibrácií vytvára rozdiel potenciálov dvoch základných protikladov, tak nevyhnutný pre prácu energií vzostupu.

Vzájomné spolupôsobenie involúcie a evolúcie takto isto vyvoláva nutné podmienky pre samotné stúpanie. Veď čo je to iskra ducha? Je známe, že duch ako taký v slobodnom stave v prírode nejestvuje. A preto úlohu tejto iskry, spravidla uskutočňuje Vysoká Súcnosť. Nato, aby látka sveta nižšieho stavu získala schopnosť ku ďalšej evolúcii a ďalšiemu posuvu, Vysoká Súcnosť, alebo Kozmický Hierarcha, musí zostúpiť dolu, t.j. vstúpiť do evolúcie.

Videnie, vzniknuté pred očami Heleny Ivanovny Rerichovej, verne zobrazovalo v zrozumiteľných a jasných obrazoch tento najväčší a najzložitejší moment Kozmickej evolúcie.

Majme na pamäti, Kristus pomaly klesá nadol, okolo tých, ktorí už dosiahli určitý stupeň stúpania. On mieri tam, kde na úpäti schodiska stoja tí, ktorí ešte nevystúpili na potrebný stupeň. Nad nimi ešte neboli ohne, ktorými svietili tí, ktorí sa už pozdvihli. Samotná Helena Ivanovna sa ocitla na úpäti schodiska. Kristus natiahol ruku a nad ňou vzplanul oheň, tak potrebný všetkým stojacim vedľa. Tak sa uskutočnilo veľké tajomstvo Kozmickej Evolúcie a začala, predtým nebývalá, jej tvorba.

Subjekt evolúcie, Vysoké Súcno, Kozmický Hierarcha, alebo Veľká Duša, ako hovoria v Indii, ukončiac cyklus svojich pozemských vtelení, môže pokračovať vo svojom stúpaní vo Vyšších Svetoch. No niektorí z nich, ovládajúc energetickými mechanizmami evolúcie, sa znovu dobrovoľne vracajú na Zem, aby iskrou svojho ducha začali novú etapu, alebo nový závit Kozmickej evolúcie ľudstva. Obetujúc sa, vedome idúc do involúcie, kladú základ evolúcie človeka. Dnes ťažko povedať, ako sa realizuje táto vedomá vôľa Vysokéj Súcnosti. Aké jestvujú objektívne a subjektívne okamžiky, hrajúce základnú úlohu v tomto vyvolení. Toto tajomstvo je nám doposiaľ neznáme. Navracajúc sa do ťažkého a neusporiadaného sveta Zeme, Veľká Duša prináša Veľkú energiu, ktorú tak zreteľne presne zobrazil vo svojom obraze litovský umelec - prorok Ciurlionis. Kristus, ktorého podľa oprávnenosti volajú Spasiteľom, nasýtil svojou duchovnou energiou celú epochu, dlhú dve tisíc rokov. Táto epocha v sebe zaznamenala rozkvet a nato úpadok 5-ej rasy. „Keď sa Kristus, - napísala neskôr Helena Ivanovna, - sužoval na Kríži, kto rozumel, že starý svet sa končí a už vzplanul nový úsvit a nový Boh sa vzniesol nad Zemou“. Uvedomovala si, keď písala tieto riadky, že práve jej, Vysokému Kozmickému Hierarchovi, bolo súdené splniť podobnú misiu? Rozpomenula si, položená na križovatke medzi dvoma svetmi – Hmotným a Ohnivým – o modro-striebornom ohni, ktorý Kristus zažal nad jej hlavou a odovzdal jej, spolu s ním, ako žene, všetko bremeno i dramatickosť úlohy evolúcie?

Učítelia, diktujúc jej knihy Agni Jógy, hovorili o príchode epochy Matky Sveta, o novom evolučnom závite, ktorý nasycuje ženská energia a ženy zohrajú hlavnú úlohu vo vytvorení nastávajúceho Nového Sveta. Toho Nového Sveta, kde sa sformuje šiesty energetický druh ľudstva, tak veľmi nepodobný svojimi schopnosťami a energiami na predstaviteľov nášho, piateho druhu. Ona sa dobrovoľne vrátila Zem, aby prekliesnila cestu tejto šiestej rase a položila pre ňu nový energetický koridor evolúcie. Stála na prahu tohto Nového Sveta, nesúc v sebe nové a staré energie, tvoriac v sebe, ako človeku piatej rasy, nového človeka šiestej rasy. Bez tohto diela, sa šiesta rasa nemohla uskutočniť. Jej slabé výhonky, ktoré sa

začali objavovať na Zemi v 40-tych rokoch minulého storočia, mohli zahynúť bez takejto energetickej podpory a dopĺňovania.

Avšak v jej ceste bolo čosi také, čo ju odlišovalo od cesty Krista. Kristus, zostával Bohočlovekom aj na Zemi a po smrti i vzkriesení sa stal Bohom. A hoci jeho bosé nohy kazateľa a divotvorcu kráčali po hriešnej zemi, zdalo sa, že jej hmotná ťažoba sa Jeho nedotýkala. Žil v ňom neustále a nevyhnutne Syn Boha, a toto Ho vždy upieralo k Nebu, tam, kde sa Mu otvárali iné a ďaleké Svety. Vždy ukazoval svojim učeníkom na toto Nebo a hovoril o obdivuhodnej kráse týchto nie tunajších Svetov. Vždy zostával Synom Neba aj v tom, akou nie tunajšou krásou bol naplnený, i v tom, ako žil a čo tvoril.

Pred ňou však stála iná, úplne nová úloha. Ako pozemská žena, žijúca obyčajný život, musela cez seba akoby spustiť toto Nebo na Zem, aby ju učinila lepšou, jemnejšou a energetickejšou. Toto potrebovala nová etapa evolúcie. Práve v takej podobe sa mohla Zem dotknúť Neba a vstúpiť do kontaktu s inými Svetmi, dotykom, ktorý bol tak nevyhnutný pre jej ďalší postup. A Helena Ivanovna musela pritiahnúť, na pravidelným porušovaním všetkých Kozmických Zákonov vysilenú Zem, Vyššie energie, Vyššie sily. Len toto mohlo zachrániť planétu a odviesť ju od neodvratnej katastrofy. „Tvorivá činnosť, - čítame v jednej z kníh Agni Jógy, - sa prejavuje v celom stvorení, a čakajúce energie nachádzajú svoje uplatnenie buď v druhých cykloch alebo v druhých svetoch a formách. Takto oheň Agni Jógy vytvára svoje formy, premieňajúc sily vôkol seba. Takto Tara⁽¹⁾ usmerňuje prúd a uvádza tvorivú činnosť nového stupňa.“ A ešte: „...Agni Jóga sa utvrdzuje ako priamy vzťah s ďalekými svetmi ... tak nositeľka „Čaše Posvätného(Drahocenného) Ohňa“ dáva našej planéte plamenné očistenie. Takto sa tvorba psycho-duchovnosti ukladá do Nového stupňa. Keď Kozmická magnetická sila potvrdí prejavenie ohňov, vtedy možno povedať, že sa blíži Obdobie Nového.“

⁽¹⁾ Tara (Sanskrit: tārā) – žena bohyňa, ženský ekvivalent Archáta, sestra Bieleho Bratstva. Tara zosobňuje mystické poznanie ako protiklad rituálnej viery. V prenesenom význame je matkou Budhu, ako „Múdrosť“ Učiteľ nazýval H.I.Rerichovú – Tarou.

Na planéte Zem, v 20.storočí, v predvečer jej nového evolučného závitú, sa začínal evolučný experiment, prvý krát v histórii (moderného) ľudstva vedecky vyložený a ozrejmnený.

Experiment uskutočňovali Kozmickí Hierarchovia, ako subjekty evolúcie, ktorí mohli na ňu pôsobiť a mohli ju viesť prísne v rámci Veľkých Kozmických zákonov. Stáli na rôznych stupňoch Kozmickej evolúcie a boli rôzne priblížení k Zemi. Avšak na Zemi, dole, prinášajúc svoju Veľkú obeť, zostávala ona, ruská žena Helena Ivanovna Rerichová, žena svojho muža a matka dvoch detí, od ktorej teraz závisel osud Kozmickej evolúcie planéty Zem. No o tomto vtedy vedeli sotva najbližší. A málokto rozumel, že so zahájením jej bolestného experimentu, nad Planétou zahorel úsvit Nového Sveta. Avšak nový Boh sa nad ňou nevzniesol. Nad zemou vstala ona, Kozmický Hierarcha a Veľký Učiteľ ...

„Urusvati“⁽²⁾, - písal Ten, kto ju viedol kozmickou tvorbou, - „zjavuje zemi spojenie z nebom. Urusvati zjavuje mieru krásy symfónií sfér. Urusvati zjavuje lúč Svetla, prenikajúci stenami. Urusvati zjavuje Štít, ukázavší prúd Nebeských telies. Urusvati zjavuje let šípov ducha. Urusvati zjavuje pochopenie hutnosti hmoty podľa želania ducha. Urusvati poukazuje na prázdnotu tej mysle, ktorá nie je zapálená duchom, pretože Naša je cesta Zeme do Paláca pretvorenia.“ A tu tiež: „Teraz rastie nové pochopenie pozemskej cesty na Nebo. Utvrdiť Chrám je možno len cestou Zeme. Keď váha kameňov Chrámu z Ducha dosadne na Zem, My všetci povzdychneme. Urusvati počuje. Urusvati vie. Urusvati zjavuje. Urusvati je zjavená,

aby sa rozhořel na Zemi zázrak. Urusvati, je treba utkať čisté pokrytie nášho Štítu, preto hovorím – „nebráňte našej Urusvati!““

(2) Urusvati – „Svetlo hviezdy rána (úsvitu)“ duchovné meno H.I.Rerichovej, prijaté ešte v čase vtelenia v dobe Buddhy Gautamy.

V týchto dvoch úryvkoch z „Ohnivej skúsenosti“ je obsiahnuté všetko podstatné: i špecifikum etapy Kozmickej evolúcie, prežívaného Planétou i ciele, stojace pred Helenou Ivanovnou, ktorá šla na trýznivý a bolestný experiment, a nakoniec, tie výdobytky, ktoré prinesie Zemi práca Kozmického Hierarcha, umiestneného v neľahké pozemské podmienky s cieľom ich zmenenia.

Súhlasila s obyčajným pozemským vtelením, bez akýchkoľvek úľav a súpisu jej odlišností. Experiment musel byť „čistý“. Od tejto „čistoty“ závisela kvalita toho Nového Sveta, na prahu ktorého sa všetko i uskutočňovalo. O toto oni, Hierarchovia a Veľkí Učitelia, dbali v jej rozvoji v detstve, vyvolávali jej sny a videnia, prostredníctvom ktorých chápala seba a všetko, čo bolo s ňou spojené. Držali nad ňou svoj Štít, snažiac sa ochrániť ju od nepotrebných náhod a uľahčiť jej život. Nemohli ju však ochrániť iba od jedného – od neporozumenia blízkych a obklopujúcich. Tí neverili tomu, čo videla a čo počula. Jej hlavný Učiteľ a Radca, Hierarcha vysokého stupňa, ju viedol od detstva až do posledných dní. To vtedy On, pred mnohými rokmi, stál pod stromom v rannej záhrade, to On spojil striebornou niťou jej srdce so svojim a potom sa jej zjavil v podobe Svetlého Chlapca. A taktiež On jej dal predstavu o veľkolepej kozmickej úlohe, ktorú potom ona vyplní.

„Obdobie od štyridsiateho roku života, - písala Helena Ivanovna, - sa utvrdilo novým dosiahnutím priblíženia sa k Učiteľovi a Učeniu Svetla. Radca sa zjavil spočiatku ako Ind, no keď sa vedomie žiačky rozšírilo a naučilo sa pojiť, Prekrásny Zovňajšok sa začal postupne meniť a prijal nakoniec Vznešenú Tvár Kozmického významu – Vládca Múdrosti a Krásy, Vládca Svätej Šambaly. Spolu s rozšírením vedomia sa jej dostalo novej možnosti priblíženia sa k Posvätnému (Skrytému) Poznaniu, prijatiu Ohnivej Skúsenosti a nakoniec, účasti v kozmickej budovaní a spolupráci s Veľkým Radcom, Vladykom Svetla“.

Jej unikátne zápisky o „kozmickej budovaní“, ktoré nazvala „Ohnivá Skúsenosť“, patria k roku 1924, kedy Rerichovci žili v Darjeelingu a chystali sa na Centrálnu-Ázijskú expedíciu. Toto pojivo v čase a v priestore, vzniknúc medzi samotným Kozmickým experimentom a rysujúcou sa expedíciou, opäť potvrdzuje významný evolučný prídavok tejto expedície, tajomstvo ktorej ešte doteraz nie je odhalené do konca.

Približujúc sa bezprostredne k evolučnému tvoreniu, Veľký Učiteľ sa usiloval vysvetliť Helene Ivanovne jeho podstatu a tie ťažkosti, ktoré sa vyskytujú a budú vyskytovať na jeho ceste, „Budovanie nových svetových kombinácií neprebíha tak ľahko. Odstraňované centrá sa pokúšajú spôsobiť ťažkosti úsiliu nových. Tvorí sa nová pamäť. Prekonávame búrku a lejak“.

„Na tri časti, - hovorí On, - sa rozdeľuje naša práca. Prvá – hľadanie zlepšenia zemského plánu. Druhá – bádanie odovzdávania týchto výsledkov. Tretia – hľadanie spôsobov spojenia so Svetmi“.

Ona za zúčastnila v utváraní všetkých troch etáp, a v každej z nich bola prítomná jej energetika, jej bolesť a strádanie. „Povedať a napísať o všetkom tomto bolo ľahko. Urobiť tak

– nadzemsky ťažko“, ako napísala sama v jednom z listov. Je možné, že práve ona, ako nikto druhý, chápala dôležitosť Zeme v tomto kozmickom tvorení a prejdúc cez všetko, pochopiac vysokú Skutočnosť „Ľudskými rukami a ľudskými nohami“, potom napíše: „Avšak na Zemi, ako vo Vyhni skúseností“, stretajú sa najrôznorodšie energie, priťahujú sa a prejavujú sa očistou a premenou na dokonalejšie, alebo jemnejšie, pôsobením ohňa prebudeného ducha. Od takýchto narážaní a neočakávaných spojení rôznych energií rodia sa nové energie, nesúce nové tvorenia, nové možnosti. Tu je miesto posledného Súdu, lebo tu sa koná prebierka. Majte na pamäti ... len na Zemi môžeme nadobudnúť a asimilovať nové energie alebo obnoviť zloženie svojich energií.“

V tomto spočívala nový tvorivý zámer Kozmických Hierarchov. Predovšetkým Zem, opora na nej, zvedenie na ňu Vyššie energie. Len týmto spôsobom možno pretvoriť hutnú materiu pozemského sveta, zjemniac ju a zvýšiť jej energetický potenciál. Učiteľ nazýval tento proces – „na Zemi dotýkať sa Neba“. Nevzdávať sa od života, neodchádzať od Zeme ...

„Vyšší pokyn – prejaví Spojenie, nenarušujúc podmienky života“, hovoril On. Obrat v kozmickej tvorbe bol novým a neobyčajným. On akoby boril predchádzajúce duchovné napracovania ľudstva a pozýval k novým výšinám. Začala sa etapa urýchlenia evolúcie a evolučný koridor sa začal zužovať. Urýchlenie potrebovalo nové koncepčné postupy, nové metódy. Skrytá nám kozmickými tajomstvami a našou vlastnou nevedomosťou, tvorila sa a rozvíjala, nepoznajúc limity a hranice, Náuka samotného vesmíru, samotného ducha a hmoty. Prichádzalo neobyčajné a veľkolepé tvorivé dielo preduchovnenej matérie, rodiacej v nekonečnej syntéze energetické vzplanutia evolučných Iskier (Zábleskov). Vznikalo odkrývanie Nových Svetov pre Zem a na Zemi. Pripravovali Zem na novú cestu ku Novému svetu a Novému človeku. A ako zaklínadlo, zaznievali slová kozmických Hierarchov, obracajúcich sa k Tej, ktorá vzala na seba pozemské bremeno experimentu: „Pomôž Nám, pomôž Nám, pomôž nám na všetkých cestách. Budujeme nový zväzok Zeme s Nebom“. Nie je potrebné opisovať tu všetok priebeh grandióznej kozmickej skúsenosti. Lúče Kozmických Hierarchov, ako jemné chirurgické nástroje, tvarovali novú energetiku Eleny Ivanovny Rerichovej, v ktorej Zem sa zjednocovala so Svetmi v inom stave hmoty a v iných rozmeroch. A predovšetkým s Ohnivým Svetom, svetom tvorby ducha, bez ktorého by nebolo možné ani obnovenie Zeme, ani nový evolučný závit, ku ktorému sa usiloval preduchovnený Kozmos. Na každom kroku takejto tvorby vznikali svoje ťažkosti, svoje nebezpečenstvá. V jednej z etáp Tvorcovia porozumeli, že „lúče môžu prejsť vo vlny ohňa, spaľujúceho pokrytie centrov“. V tomto prípade vznikalo smrteľné nebezpečenstvo pre samotnú Helenu Ivanovnu. Bolo možné vydať sa druhou cestou: prenos cestou akumulácie bez zapálenia(roznieťenia). Ale vtedy sa vylučoval princíp Krásy, zakladajúci sa na ohnivom základe. Hierarchovia rozumeli, že „v súčasnosti bez Krásy nemožno pokročiť. Všetko možno podstúpiť, len aby bola zachovaná zásada krásy ... Prejavenie ohňa je treba chrániť, inakšie fľa ducha môže zhorieť bez zmyslu.“

Nie je nám dané doposiaľ poznať, ako Oni vyriešili tento problém – ochrániť obal centrov Eleny Ivanovny Rerichovej a uchovať ohnivé prejavenie Krásy. Ona prešla do písma po ostrí britvy. Čo ju to stálo, vie len ona sama.

Občas prežívala obrovské energetické preťaženia. Kanály spojenia prenikali jeden za druhým.

Kanál spojenia s Učiteľom, vnímanie Jeho Lúča, boli obvyklými a všednými. Ale kozmická tvorba, príprava nového stupňa evolúcie, potrebovali jej spojenie so všetkými Hierarchami,

ktorí sa nachádzali v energetickom Centre Planéty, rôzne sa nazývajú: Bratstvo, Šambala, Posvätná krajina. Energia ich lúčov bola napätá a chvíľami spôsobovala bolesť v celom tele.

Práve vtedy, prostredníctvom otvoreného kanála spojenia, začali prichádzať údaje o vnútornom živote Bratstva, z ktorej ona potom zhromaždila knihu, dajúc jej názov – „Nadpozemské“. V 1946 roku, v jednom zo svojich listov do Ameriky akoby zhrnula výsledok, ňou uskutočnený. „Veď nastupujúca epocha poodhalí aj záves nad Svetom Nadpozemským. Mnohé sa stane zreteľným a prístupným pozemskému cíteniu ... Hranice medzi duchovným a materiálnym, medzi pozemským a nadpozemským sa začnú postupne stierať a ľudia si ešte počas pozemského života budú vedome pripravovať uplatnenie v nadpozemskom Svete. A samotný pozemský život nebude útržkom bez zmyslu, no ukáže sa ako vedomé tvorenie, dodržaním a doplnením úlohy, prijatej na seba v oboch svetoch !“

Zem rýchlo prichádzala k novému evolučnému závit, a akoby niekde zďaleka sa niesol hlas Učiteľa: „Môj Dom je nateraz v Púšti, kde sme sa zišli pre budovanie Novej Epochy.“

Poznatky o Bratstve, ktoré stretávame v materiáloch zbierky, sú nové a netušené a odhaľujú málo známe aspekty jeho činnosti. Skoršie sme vystihovali život Bratstva z mýtov a legend. Nový kanál dal príležitosť získať informáciu o jeho reálnom živote, podobnom i nepodobnom nášmu pozemskému.

„Okrem nizučkých kvetov, Moja záhrada je plná aj rastlinami dlhými a ťahajúcimi sa. Keď je počasie pochybností, mnohé rastliny sa vnašajú dovnútra. Aj na rímach schodiska stoja kvety, a záhradník starček odnáša už odkvitnuté rastliny ... Červenalo-žltá Veža je spojená prechodmi s ostatnou budovou. Z diaľky budovy možno prehliadnuť časom opracované skaly, zľahka svažité. Okná vonkajších stien možno prijať vtákmi za hniezda. Pustatina navôkol nie je smutná. Často prechádza pútnik, nepodozrievajúc, no udivujúc sa chovaniu svojho koňa alebo ťavy. Zvieratá obracajú hlavy k neživým kameňom a aj sa pokúšajú zabočiť tam, kde sú akoby nazhromaždené skupiny balvanov. Niektorí dokonca videli nápisy na stenách, avšak nakoniec, prijali ich za prácu červotočov. Pochopiteľne, neočakávaný pútnik bude vždy odvedený stranou. Každý čosi počuje. Ale obyvateľ púšte je zvyknutý k hlasom a ohňom pustatiny.“

Predtým, ako Helena Ivanovna navštívila Bratstvo, prejdúc príslušnou prípravou, ukázali jej jeho Múzeum, unikátnu zbierku exponátov, vypovedajúcich o kozmickej evolúcii našej planéty. Tamtiež, v pevných stenách Veží Posvätnej krajiny, nachádzal sa Kameň, jeden z najtajomnejších úkazov na Zemi.

„Kameň spočíva na poduške, ktorá leží na podstave z mramoru a oddelená kruhom kovu Lítia. Tam, v rytme, mlčiac nasycujeme priestor. Hlboko leží táto Úschovňa, a mnohí nemajú tušenia, ako počas ich sna Biele Bratstvo schádza po galériách na nočné bdenie.“ Toto „nočné bdenie“ je verne a zreteľne zobrazené Nikolajom Konstantinovičom Rerichom na obraze „Najposvätnější (Klenot Hôr)“. „Jaskyňa, ukrytá hlboko pod zemou, obrovské monolity horského kryštálu, tajuplná zlatistá farba, oblievajúca postavy v dlhých jasných odevoch, Čaša s plameňom v rukách Predstaveného a nezreteľne označený predmet na základni z mramoru“. „Nočné bdenie“ je veľmi významný energetický proces privádzajúci v súlad rytmus Planéty s Kozmickým magnetom. Energetický rytmus samotného Kameňa je rytmom Kozmického magnetu alebo Srdca nášho Vesmíru, ktoré sa nachádza v priestranstve súhvezdia Orión. Energetika Heleny Rerichovej bola súhlasná s rytmami Kozmického magnetu práve prostredníctvom tohto Kameňa. Inakšie by sa experiment neuskutočnil. „Keď

centrá verne odrážajú vôľu Kozmického magnetu, - napísané v jednej z kníh Agni Jógy, - potom psychodynamika ducha zjednocuje Vyššie plány s planétou“.

Dýchanie alebo rytmus Kozmického magnetu určuje zrodenie a umieranie Vesmírov. Potom je treba, aby akékoľvek kozmické tvorenie prebiehalo v jeho cykloch, inakšie neprinesie želané výsledky. V Kameni, uvádzal Učiteľ, „je obsiahnutá čiastka Veľkého Dýchania – čiastica duše Oriónu. Odhalil som význam Kameňa. Naznačil som na Klenot Veľkého Ducha. Urusvati, je treba pripojiť kameň ku tvojmu bytiu. Kameň, nachádzajúc sa pri tebe, splynie s tvojim rytmom a prostredníctvom súhvezdia Oriónu upevní zväzok prisúdenou cestou“.

Tentoraz Evolúcia predala Kameň, alebo Poklad Sveta, žene. Pretože nad novým závitom Kozmickej evolúcie vyšla belasá hviezda Matky Sveta a s menom ženy sa začínal Nový Svet.

Základná etapa kozmického experimentu, navzdory všetkým ťažkostiam a nebezpečenstvu, sa zakončila úspešne uprostred roku 1924. Druhého júna nad Planétou zaznel rozochvený hlas Učiteľa: „Kristus zapálil modrý oheň. Kristus poslal požehnanie ... Nikdy tak nevoňali ľalie a Buddha si obliekol fialový šat ... Slávnosť Urusvati – Náš Sviatok ...“

Planéta hlas nepočula. Avšak Ona, Jediná, všetko pochopila. Vznešený prstenec Bratstva sa dotkol jej hlavy. „Urusvati, nad tebou je Naša Obruč s Kameňom“.

II.

Od tejto chvíle Helena Ivanovna Rerichová nastúpila na cestu hrdinskej tvorby, ktorá pokračovala po celý jej zostávajúci život. Táto cesta prebiehala tesne s trasou Centrálno-Ázijskej expedície a bola s ňou nerozlučne spojená. Táto cesta s ňou zostávala, keď sa koncom roku 1928 Rerichovci presťahovali do prastarej himalájskej doliny Kulu. Práve tam sa jej Ohnivá Skúsenosť rozvinula do nepozemských výšok a stala sa základom jej účasti v Kozmickom Budovaní, alebo v Spolu-Tvorení s Veľkým Učiteľom a Kozmickým Hierarchom. Tam, v dome v ústraní, stojacom na horskom úbočí nad dedinkou Naggar, prebiehala práca, ukrytá od nepovolaných očí, majúca však najdôležitejší význam pre našu Planétu a jej budúcnosť. Tam vznikalo Budúcnosť, tam sa tvoril Nový Svet a pripravovali sa potrebné podmienky pre vznik Nového Človeka. Tam pôsobila samotná Evolúcia, budovali sa osnovy nového myslenia ľudstva 20. storočia, zakladal sa energetický základ jeho Pretvorenia a rozšírenia jeho Poznania.

Z diaľky všetko pôsobilo najobyčajnejším spôsobom. Vo vile, ktorá bola odkúpená od radžu Mandi, sa usídlila rodina Rerichovcov. Majiteľ domu, známy maliar Nikolaj Konstantinovič Rerich, onedlho odišiel do Ameriky, kde sa nachádzalo múzeum pomenované jeho menom. V dome zostala len manželka umelca Helena Ivanovna Rerichová. Od prvých dní, s príchodom, nastalo ich sledovanie. Anglická výzvedná služba koloniálnej Indie, vidiaca v každom Rusovi sovietskeho špióna, podozrievala v tomto aj samotného Rericha. Radža Mandi, ktorý vlastnil vilu v Naggare, sa pokúšal vrátiť peniaze a zrušiť predaj. Posielal Helene Ivanovne výhražné listy s požiadavkou, aby prevzala späť peniaze za kúpu. Koloniálne úrady nechceli vpustiť Nikolaja Konstantinoviča späť do Indie a tento spor sa natiahol na tri roky. Helena Ivanovna sa znepokojovala o muža a smútila za synmi. Vila Rerichovcov zaujala pozornosť miestnej šľachty. Do domu prichádzali návštevníci, ktorých zdvorilo vítala pani domu. Z času na čas vykonávala opätovné návštevy, usilujúc sa udržať so

susedmi priateľské vzťahy. Delila sa s nimi o zážitky z expedície, ktorej sa pred nedávnom zúčastnila a rozprávala o plánoch založenia náučného Inštitútu Himalájskych výskumov. Pre Inštitút skupovali priľahlé pozemky, na ktorých sa chystali budovať potrebné budovy. Návštevníci, a obzvlášť návštevníčky, dychtivo počúvali pani domu, vzdychali a udivovali sa. Iste by sa divili ešte viacej a možno i ohromili, keby videli denník Heleny Ivanovny.

„ 1. júla. Noc bola teplá – dážď. Dlho som nemohla zaspáť, bola som pod dojmom neobyčajnej besedy s Vladykom M.⁽¹⁾. Pocit radosti a obrovskej zodpovednosti. Bolestná túžba potvrdiť veľkú dôveru Vladyky naplňala moje bytie. Dlhotrvajúcu chvíľu som cítila pôsobenie lúčov – vibrácie lôžka a tela. Počula som mnohé odpovede na moje otázky, no nezapisovala som. Nad ránom som počula a zapísala, no poznámka je nečitateľná“ ... „Srdce pracovalo slabo, musela som vziať strofantin. Ako vždy, ležím hlavou na vreciach ľadu, tiež na nohách leží vrecko“ ... „Podvečer dusno zosilnelo – veľmi ťažko, počas besedy s Vlad(ykom) som si potierala nos a pery mentolom. Beseda pri Kresle Vladyky.

- Urusvati môže zaznamenať zvlášť Moje Tajomstvo. Vidím v Mojich listoch odkaz ľudstvu ku ďalekým svetom. Avšak ľudstvu je treba predovšetkým sa prerodiť a uvedomiť si všetky nekonečné rozmery. Počas dňa prehovorím o Archátovi⁽²⁾ a Jeho srdci. Moja Urusvati, tebe odhalím tajomstvo. Tvorí F(ujama)⁽³⁾, čistý F(ujama) usmerňuje vedomie. Budeme sa radovať.

- Je správne tvrdenie pani Al. Cleather, že žena nemôže byť celistvým adeptom?

- Nie, Matka Sveta⁽⁴⁾ – je Našou Hlavou! Príklady kňaziek to môžu osvetliť. Muž sa musí prejavovať vo viditeľnom, žena – v Neviditeľnom.

- Je správny môj pocit ohľadne mojich vtelení?

- Tvoj pocit a poznanie sú správne, ale mnoho je zložitého v živote.“

⁽¹⁾ Vladyka M. – Vladyka Mória – Veľký Učiteľ Bieleho Bratstva, Učiteľ H.I.Rerichovej

⁽²⁾ Archát – (sanskrit – Arhat – ten, ktorý je „hoden“), brat Bieleho Bratstva, duchovný praktik, ktorý „odložil bremeno“, dokonalý človek, ktorý uskutočnil vhl'ad do pravdivej povahy existencie, realizujúc nirvánu, ako kulminácie duchovného života na zemi.

⁽³⁾ Fujama – duchovné meno N.K.Rericha

⁽⁴⁾ [Matka Sveta](#) – „ ... veľká manifestácia Ženského Počiatku, v ktorej je odhalená duchovná Matka Krista a Budhu. Ona bola Tá, ktorá Ich učila a vyslala na hrdinstvo. Od nepamäti posielala Matka Sveta na uskutočnenie. V histórii ľudstva Jej Ruka vedie nepretrhnutel'nú niť. Na Sinaji zaznel Jej hlas. Prijala podobizeň Kali, bola pri osnove Isis a Ištar. Po Atlantíde, keď Lucifer naniesol úder Duchu, Matka Sveta začala tkať novú niť, ktorá odteraz začne žiariť. Po Atlantíde, Matka Sveta zahalila svoju tvár a prikázala nevyslovovať Jej Meno, až pokiaľ nepríde hodina Hviezdneho Znamenania. Manifestovala sa iba čiastočne; nikdy sa nemanifestovala v planetárnej miere ...

Matka je Krása; Jej svet je seba-obetavosť. Práve týmito dvoma podstatami sú otvorené Brány. Most medzi planétami a skrátenie cyklov medzi rasami, spočíva v týchto dvoch základoch.

Skutočne, Moc zdobiaca náš Vesmír je utvrdená ako naša Matka Sveta – Ženský Počiatok.“
(H.I.Rerichová)

A ešte:

„ Noc na 2. júla. Nov, noc je veľmi dusná, ale súženie, keď som si ľahla na posteľ, ustalo. Videnie Ruky Vlad(yky), držiacej a dvíhajúcej sa akýmisi nástrojmi cylindrického tvaru s rozširujúcim sa dnom. Zaspala som skoro. Prebúdajúc sa, videla som rozpadajúci sa oblak čiernych iskier, no pokryl sa dúhovou žiarou silného svetla. Pôsobenie Lúčoy Vladyky bolo krátke, no opätovné, počula som málo.“ ... „Večer. Besedu o Nekonečnosti a Šambale ukončil Vl(adyka)obrátením sa k môjmu detstvu.

- Keď duch dievčaťa môže pociťovať Bratov ľudstva, potom meno tohto ducha je svetlonosný meč. Keď duch môže tušiť od detstva, že Bratia človečenstva prerodujú súcno, potom duch nesie svetlonosné meno. Vladyka daroval vysvetlenie videnia.

- Videnie Urusvati o našich nádobách pre kondenzovanie prány – dôležitá skúsenosť. Široké pole osieva F(ujama). Široké pole skrášli Urusvati.“

Denník bol z druhého života Heleny Ivanovny, toho, ktorý bol nedostupný jej hosťom a návštevníkom, nevedomujúcich si, čo stálo pani domu ich návštevy.

Denník z 1929 roku, a zvlášť tento jeho úryvok (júl – október), ktorý sa predkladá čitateľovi, podával svedectvo o ďalšom postupe Heleny Ivanovny na ceste Kozmického Pretvorenia. Pripravujúc energetický základ pretvorenia ľudstva a jeho prechod na nový energetický druh, sama pokračovala v menení sa, podstupiac jeden vysoký stupeň Kozmického Vzostupu za druhým. Prostredníctvom nej Kozmická evolúcia ukazovala so všetkou presvedčivosťou možnosti podobných výdobytkov celému ľudstvu. Denník Heleny Ivanovny je unikátny a výnimočný. Je v ňom, prvý krát v modernej histórii ľudstva, krok po kroku opísaný proces pozemského Pretvorenia, prebiehajúci v úzkej spolupráci s Vyššími Silami.

Učenie Živej Etiky obsahovalo jednu dôležitú myšlienku – evolúcia ľudstva nemôže pokračovať bez spolupráce s týmito Silami, bez spolupráce s Vyššími Svetmi. História Planéty je plná znamení takejto spolupráce.

O tomto písali ruskí filozofi doby Striebornej⁽¹⁾. Veľký Solovjev toto nazýval teurgiou.

⁽¹⁾Strieborný vek – perióda v histórii ruskej kultúry, chronologicky spätá so začiatkom 20. storočia, spadajúca pod epochu modernizmu.

Teurgická tvorba sa na vlastné oči uskutočňovala vo vile, ležiacej v uzavretej himalájskej doline, ničím neobvyklým sa nevyčleňujúc na všeobecnom pozadí.

Nad vilou a horami plávali hmly, padali dažde, jasne svietilo slnko alebo vychádzal mesiac, deň sa menil nocou a znovu nastával nový deň, nad ňou sa v noci blyšťali hviezdy a neustále svietilo súhvezdie Orión. Spolu s horským vzduchom na vilu prenikali prorocké sny, prichádzali videnia, zneli druhým nepočuteľné hlasy, doliehali slová a len ona, Helena Ivanovna Rerichová, všetko videla a počula. Cez vilu pretekal Veľký čas, v prúde ktorého sa v tichosti završovali dôležité skutky. A tak, neskoro po polnoci, na úpätí hory svietilo

ojedinelé okienko izby, kde žila a pracovala Tá, ktorej Kozmickí Hierarchovia zdôverili svoju Spoluprácu. V izbe stálo kožené kreslo, v ktorom občas sedela ona, avšak ktoré, podľa jej úsudku, patrilo Učiteľovi, alebo Vladykovi. Pri tomto kresle sa konali besedy, ktoré vyúsťovali do usporiadaného systému Živej Etiky, ktorá sa stala základom Nového kozmického myslenia na planéte. Denník Heleny Ivanovny nám dáva možnosť ocitnúť sa v laboratóriu tohto podivuhodného tvorivého procesu. Vtedy, v 1929, Učiteľ a jeho spolupracovníčka, završovali jednu z najdôležitejších kníh Učenia – „Bezmedznosť“. Mnohé z toho, čo nájdeme v týchto besedách, nám bude známe, no nemálo si prečítame po prvý krát.

„Kniha Urusvati – zapisovala Helena Ivanovna slová Učiteľa, - je dar ľudstvu. Utvrdzujem: dar ducha a priblíženie ducha dá ľudstvu novú načrtnutú líniu, vedúcu k vyšším prejavom ducha.“

Toto priblíženie Ohňa, alebo vyššej energie, prebiehalo tiež tu, v tom istom laboratóriu. A tu, neskorými večerami, znel hlas Učiteľa:

„Keď sme My dali Našej Urusvati príkaz viesť ľudstvo na nový stupeň, tento jav našej Stúpenkyne je tak vysoký, že prirovnávať k nemu rôzne médiálne prejavy sú rovné kvapke mútnej vody v ohnivej Čaši. Potom poviem – objavenie pochopenia vysokých ohňov privedie (ľudstvo) na výšku čistého ohňa. Nositeľka Čaše ohňa dá nový stupeň ľudstvu. Tebe, našej stúpenkyňi, posielame Našu moc.“

Čaša Ohňa, čaša Vyšších energií, sa musela rozhorieť v tej istej nositeľke. Experiment s ohnivými energiami, ako vieme, sa začal v roku 1924 a skončil sa úspešne. Vtedy sa u Heleny Ivanovny otvorili ohnivé centrá. Od tej chvíle pred ňou stála úloha zažiť v sebe ohne Vyššej energetiky. Práve oni pretvárali hrubo-hmotné telo Heleny Ivanovny na jemné, spôsobilé prepustiť a asimilovať túto energetiku. V pozemských podmienkach sa menilo jej telo a ona sa stávala prameňom pretvárajúcej energie pre ostatných, pre tých, ktorí si mohli osvojiť túto energetiku.

„Premenenie, - hovoril Učiteľ, - je Naším najkrajším ustanovením Kozmického splynutia. Ten stupeň Kozmického premenenia, kedy človek ukončuje pozemskú púť, My nazývame Kozmickou radosťou. Úkaz zavŕšenia – je najobtiažnejším výsledkom. Premena vo vyšších sférach je omnoho ľahšia.“

Tam v Kulu, v roku 1929, Helena Ivanovna prešla najťažšiu etapu svojej Kozmickej púte. Ani vonkajšie, ani vnútorné okolnosti jej v tomto nie veľmi priaznivo pomáhali. Vedľa nej nebolo blízkych, stáli v čele amerických spolupracovníkov, ponechávajúc jej len priania najlepšieho. Neporozumenie, ktoré vládlo v ich strede, pokračovalo. Priateľ bol v konflikte s priateľom, so žiarlivosťou pristupovali k Sviatoslavovi Nikolajevičovi (S.N.Rerich – syn H.I.Rerichovej a N.K.Rericha), neopomínajúc každú príležitosť ako sa ho bolestivo dotknúť. Toto nútilo taktiež Učiteľa hovoriť na ich adresu príkre slová. Všetko toto ju krajne zarmucovalo a vyvádzať z koľají. Radža Mandi pokračoval v naliehaní na vypovedanie zmluvy o kúpe vily a posielal listy s rozličnými požiadavkami. Žila vo svete, kde nikto nemohol pochopiť, čo s ňou prebieha, nikto si neprial porozumieť tej kozmickej úlohe, ktorá pred ňou stála. Ona vedela, že tak bude, avšak už ju nič nemohlo zastaviť. Učiteľ sa stal jej oporou a útechou. Jej meniac sa energetika sa čoraz viac a viac, v procese syntézy, združovala s Jeho.

Len takto mohla pokračovať vzájomná Kozmická tvorba, tvorba Nového Sveta, Nového človeka. A keď Učiteľ pomáhal a podporoval Helenu Ivanovnu, tak aj ona vo vzťahu k Učiteľovi robila to isté.

„Keď Bratia ľudstva, - hovoril On, - zakúšajú súženie v žijúcom uvedomení zovňajšku ľudstva, môžu nanajvýš povedať: budujte vaše hypotézy podľa vami zjavených príznakov. Veď my sme prelud ľudstva ... Ale keď duch utvrdí našu existenciu, potom z príznakov sa staneme Ohnivými Uskutočneniami. Urusvati vie, Urusvati svedčí.“

Ona fyzicky bolestne strádala tým, čo s ňou prebiehalo. V Denníku o tom písala každý deň – o vynechávaniach v srdci, o zápalových procesoch, o bolestiach v nervovom systéme, o mučivých rezaniach v kĺboch. Písala o tom nie preto, aby sa komusi post'ážovala. Pozorovala seba ako výskumník, a tieto pozorovania dávajú náuke postupom času neoceniteľný materiál, súvisiaci s energetikou človeka a procesmi jeho pretvorenia. Dávajú budúcemu ľudstvu výpoveď spolupôsobenia Vyššej energetiky so zemskou, čo sa ukazuje najväčším momentom v prípade skúmania evolučných procesov. Helena Ivanovna v sebe prežívala všetky nesúlady vysokých vibrácií Ohnivého Sveta s nízkymi vibráciami hutnej matérie. Energetika evolúcie neexistuje sama pre seba, zosobňuje sa v človeku. V 20. storočí sa takým človekom stala Helena Ivanovna Rerichová.

Jej najťažšia práca nepoznala oddych. Dňom i nocou zneli hlasy, vznikali slová, vznecovali sa videnia. Únavou nie vždy mohla započuť tieto slová. Tie, ktoré počula, niekedy k ránu zabúdala. Jej statočnosť bola natoľko veľká, že Kozmickí Hierarchovia dali jej práci a hrdinstvu najvyššie ocenenie, a obzvlášť Ten, ktorý sa nachádzal vedľa nej a bol s ňou spojený striebornými niťami Kozmickej Spolupráce.

„Najväčší výsledok je zjavený Našou Urusvati, mnoho vysokých duchov zhorelo od nemožnosti pojať všetky ohne zemskom obale(tele)“, - podotýkal Učiteľ. Ona pojala do seba v tom čase 14 Vysokých ohňov. Tieto ohne tvorili Nový Svet planéty a jej nového človeka. Občas strácala istotu v seba – či správne pochopila Učiteľa, či pravdivo konala, či nezahubila to, čo tak bolestne a dlho vystihovala.

„Psychodynamika ducha Urusvati sa sa premieňa najnasýtenejším ohňom“ – potvrdzoval Učiteľ. – „Urusvati uskutočňuje pokyn Vladýk.“

„Vladyka, Vy mňa tak vynášate, avšak kdeže sú moje sily? .. odpovedala ona. – Mne sa zdá, že som slepá, hluchá a nemá, a tak ťažko je zotrvať v nečinnosti.“

„Prejav sebe spravodlivosť, - nástojil Učiteľ. Cesta dokončenia je prekrásna, no nie ľahká.“

Tieto dialógy, tak, po ľudsky pochopené a také skutočné, akoby približovali k nám Veľké obrazy, a činia ich dostupnými pre nás.

„Hovorím, Ja slávnostne utvrdzujem, keď dávame Svetu dar, to na hrdinstvo posielame najbližších. Môžem potvrdiť, že cesta sveta – cesta ohňa priestranstva. Dám vám moju moc. Má Urusvati Môj oheň! Má F(ujama) Môj meč! Psychožitie mojich diel – tvoj oheň! Bez teba by nebolo budovania! Naš F(ujama) – ohnivé konanie! – hovoril Učiteľ.“

U Heleny Ivanovy – oheň, u Nikolaja Konstantinoviča – ohnivé jednanie. Táto myšlienka o veľkom význame tvorivej harmónie dvoch počiatkov, ženského a mužského, prechádza vyjadreniami Učiteľa počas celého Denníka.

Práve Nikolaj Konstantinovič premieňal, ba dokonca pretváral ohnivú energetiku Heleny Ivanovny na ohnivú činnosť, na zemskú tvorivosť, bez ktorej by nebol možný na planéte stupeň Nového Sveta. A v tomto spojení „Učiteľ – Helena Ivanovna – Nikolaj Konstantinovič“, veľmi pripomínajúce tvorivú trojicu, každý zaujímal svoje miesto. Prostredníctvom Nikolaja Konstantinoviča a jeho umeleckej tvorby prichádzala na zem energia Krásky, bez ktorej niet evolučného postupu.

„Verná Urusvati, - potvrdzoval Učiteľ, - prekrásna skutočnosť je v Kráse! Kozmos utvrdzuje týmto vzorcom evolúciu. Kozmos navádza svet ku osvojeniu si krásy. Áno, skutočne, Matka Sveta vlastní (prijala) Magnet Krásky, a tam, kde oheň priestransva zhromaždil utvrdenie svojich foriem, tam sa prejavil oheň ducha.“

Jasnejšie je ťažko povedať. Oheň ducha dáva zrodienie Kráse foriem, zmyslov a myslí. Slovom, všetko to, z čoho sa začína a pokračuje evolúcia ľudstva.

„Krásou a srdcom sa tvoria svety.“ A ešte: „Utvrdzujem Krásu“, - hovoril Učiteľ.

Proces pretvárania pokračoval. Vyššie energie ústili do Heleny Ivanovny dávali o sebe vedieť vibráciami. Ona ich prispôbovala a v syntéze zahrňovala, nehľadiac na nič, postupujúc k naznačenému cieľu. Pred ňou stála najzložitejšia úloha – preklenúť v sebe dualitu(dvojakosť) – zem a nebo – ktoré bolo potrebné spojiť v jedno a odstrániť diferenciáciu a rozdelenie jedného s druhým, ktorá činila jej život bolestne rozdvojeným, a nútili telo trpieť, pociťujúc nesúlad jedného s druhým.

„A ako lúč predom mnou stojí Mystérium Bytia. Tento Lúč, ktorý zjednocuje púť tisícročí. Tento Lúč, ktorý pretvára tisícročia v jeden okamih pred novou cestou. Tento Lúč, ktorý pretvára pozemské záhady na vyššie Zákony. Tento Lúč, ktorý pretvára zemské bremeno na jas Krásky Vesmíru.“

Toto je opäť Učiteľ. Sotva by mohol niekto, okrem Neho, tak živo, krásne a presne načrtnúť túto etapu cesty pretvorenia, pred ktorým stála vtedy, v roku 1929, Helena Ivanovna Rerichová. Jej bolo treba premeniť „zemské bremeno na žiaru Krásky Kozmu.“

Odlíšné energie, ktoré prijímala Helena Ivanovna sa postupne „zahladzovali“ priateľ s priateľom, zlučovali sa v harmonický celok, a vznikol moment, kedy pred ňou stála otázka – „byť, či nebyť“. Vyššia energetika v tejto syntéze zvíťazila nad nižšou, vysoké vibrácie získali navrch nad nízkymi. Pozemská púť spolupracovníčky Kozmického Hierarcha bola zavŕšená, ona sa odpútavala od zeme, v nej zapálené ohne sa priťahovali k ohnivým Vyšším energiám. A vtedy sa Učiteľ obrátil k nej:

„...Moja Urusvati, mohutnosť budúceho života javí planetárne priestransvá malým pre syntézu tvojej tvorby.“ ... „Tak je skondenzovaná Syntéza Čaše⁽¹⁾, že už nemusí byť prejavená v jednej oblasti. V tvojom završujúcom sa živote leží, ako základný kameň, hrdinstvo Matky Sveta. Ty ustanovíš tento psychický život v tvorení vôkol prejavovaných sfér. Musíš zostať, toto storočie sa náhli v tvojom hrdinstve. Nikto ťa nemohol nahradiť! – Najväčšie kozmické znamenie!“

(1) Čaša – Anaháta Čakra alebo Srdce Jemného Tela, kde sú zhromaždené akumulácie mnohých životov – uchované vo forme(podobe) Ohnivej Podstaty.

Od pradávnych čias Kalich (Čaša) je symbolom Služby. Dary Vyšších síl sú zhromažďované v Kalichu a odovzdávané z Kalicha. Symbol Kalicha vždy znamenal sebaobetavosť. Ktokoľvek, kto nesie Kalich, nesie Uskutočnenie. Každý vznešený skutok môže byť označený symbolom Kalicha. Všetko Najvyššie, všetko pre blaho ľudstva, môže niesť tento Symbol. Kalich Grálu a Kalich Srdca, ktoré sú oddané Veľkej Službe, sú najväčším Kozmickým Magnetom. Srdce Vesmíru sa odráža v tomto veľkom symbole. Všetky zobrazenia Hrdinov Ducha môžu byť znázorňované ako nesúce Kalich. Celý Vesmír sa odráža v Kalichu ohnivého ducha. Kalich obsahuje akumulácie storočí, ktoré sú zhromaždené v ôkol semienka ducha. Je potrebné prijať utvrdenie Kalicha, ako veľký symbol v každodennom živote. Malé deti a mládež, by mali byť vedené ku rozmyšľaniu o Kalichu. Človek by mal porozumieť úplnej rozmanitosti foriem veľkého symbolu Kalicha.

Oheň Kalichu reprezentuje psychodynamiku, ktorá roznečuje (zapaľuje) všetky energie v ôkol neho.

Centrum Kalichu je umiestnené blízko srdca, uprostred zväzkov nervov. Kalich je ohniskový bod všetkých emanácií. Je to ohnisko, v ktorom a prostredníctvom ktorého sú všetky emanácie semienka ducha lámané a vyžarované (rozptyľované). Kalich utvára trojuholník medzi centrom srdca a solar plexusom. Nachádza sa nad solar plexusom, na úrovni srdca. (H.I.Rerichová)

„Ty musíš zostať“ – slová najväčšieho evolučného významu. V tomto poslednom pozemskom živote jej ešte zostávalo nemálo vykonať. A pred ňou znovu radou prebiehajú jej predchádzajúce vtelenia: India, Egypt, Francúzsko. Slová Učiteľa zneli ako príkaz – „Musíš zostať“. Ona zostala. Nikto ju nemohol nahradiť na Zemi, nikto, okrem nej, neprešiel takú dlhú a neľahkú cestu v čase a priestore novodobej pozemskej histórie. A táto cesta, dlhá tisícročiami, ju pripravila k tomu najväznejšiemu, čo jej bolo súdené zavŕšiť v 20. storočí. Jej rozdvojenosť medzi svetmi – Ohnivým a pozemským – končila. Zostala na zemi, avšak už jej nepatrila. Prvý stupeň experimentu/praxe Kozmických Hierarchov sa ukončil a priniesol nevídaný výsledok – na Zem vstúpila Žena nového energetického druhu, s iným telom, s ohnivou energetikou; avšak s poškodeným srdcom, ktorému bolo nutné po celý čas pomáhať. Stala sa Zvestovateľkou nastúpenia Novej EPOCHY a príchodu Nového ľudstva, jej osobné pretvorenie a nová energetika prispievali ku prechodu planéty na nový evolučný závit. Teraz záviselo od samého ľudstva, či zavŕši tento prechod, alebo nie.

Tohto nastávajúceho Nového človeka V.S.Solovjev a Učiteľ nazývali Bohočlovekom, inými slovami, tým, v ktorom vyššie prevažovalo nad pozemským.

„O Bohočloveku, - vysvetľoval Učiteľ, - sa tak veľa hovorí, usilujúc sa o zbožšťovanie. Koľko je pamätných záznamov, poukazujúcich na Obrazy upriamených k Vyšším Svetom. Ale tak nejasne sú zastúpené v ľudskom poznaní! Bohočlovek, iba odchodivší do iných svetov! No My – Bratia ľudstva – hľadáme a utvrdzujeme Bohočloveka na Zemi. Všetky Obrazy si ctíme, no obzvlášť zovňajšok Bohočloveka, ktorý nesie v srdci naplnenú Čašu, hotového k letu, avšak nesúceho Čašu na Zemi. Odmietajúc svoje určenie, On napína ohnivé súcno. Tvoriac účel, človek utvrdzuje Kozmický magnet. Bohočlovek – tvorca Ohnivý! Bohočlovek – nositeľ ohnivého znaku novej rasy. Bohočlovek horí všetkými ohňami – toto zaradte do záznamov o Bohočloveku. Archát - Agni Jóg – Tara tak vnesieme. Urusvati,

nastupuje nový stupeň. U Archáta a u Tary, sa tvorivý článok zomkol. Koľko neviditeľne krásneho je prejavené.“

Na konci 20 rokov 20. storočia sa takým človekom stala Helena Ivanovna Rerichová, prejdúc neľahkou cestou osobného Pretvorenia. Niesla v sebe nielen ohne Vyššieho sveta, ale aj tú Krásu, ktorej pretvárajúca moc tvorí Nové Svety.

„Keď Tara Svetla, - hovoril Učiteľ, - osvieti svet ďalekými svetmi, ona vkročuje ako zjavenie Kráasy. Keď Tara Srdca osvetľuje svet láskou, vtedy sa ona utvrdzuje úkazom Kráasy. Hovorím – žiješ a budeš žiť, ako symbol Kráasy.“

Helene Ivanovne bolo predurčené zhromaždiť šiestu rasu, znamenajúcu Nový Svet, ktorý sa vytváral Vesmírom v spolupráci so zemou. Príklad Heleny Ivanovny bol veľmi dôležitý, pretože on presvedčivo ukázal, že Nový Svet a Nový Človek, v evolučnom zmysle, môžu byť stvorení len v teurgickej spolupráci s Vyšším. Všetko to, čo vznikalo na planéte v 20. storočí s volajúcim pomenovaním „Nový“, avšak s plnou izolovanosťou tohto „Nového“ od Vyšších Síl a Vyššieho Sveta, bola nanajvýš ilúzia, zdržujúca náš pohyb ku skutočnému Novému Svetu, ku skutočnému Novému Človeku. Ilúzia sa ukázala všemocná a zaviedla do slepej uličky milióny ľudí, ktorí z nej dodnes nevyšli a triezvo ešte nepoznali, čo znamená nový závit evolúcie, ktorý prináša Zemi Nový Svet a utvára Nového Človeka.

19. októbra 1929 v „Besede pri Kresle Vladyky“ Učiteľ povedal Helene Ivanovne nasledujúce: „... Tebe, Našej Urusvati, je daná úloha očistiť planétu od klamu zablúdení. Tak sa ľudstvo môže učiť na veľkej skúsenosti. Všetko násilné, všetko hrubo vonkajšie(okázalé), všetko fyzicky prejavené ustupuje jemnému princípu. A preto sa začiatok novej rasy zakladá na prejavenom, utvrdenom princípe ohňa na Zemi. Takto tvorivá syntéza Našej Urusvati zobúdzia poznania. Ja, M. hovorím – Nová rasa sa utvrdzuje ohňom, utvrdeným tvorbou syntézy Lotosa Urusvati. Zdieľa sa každá nová Kozmická sila – áno, áno, áno. Takto neviditeľne vchádza v bytie ľudstva nová moc.“

Ľudstvu zostalo len porozumieť, ku čomu došlo. Žiaľ, ako vždy, nestalo sa tak. V dôsledku tohto sa vytvorila na Zemi v 20. storočí zložitá a ťažká situácia. Starý svet už energeticky dožil a preto nezodpovedal úlohám Kozmickej evolúcie. Jednako podstatu tvorby Nového Sveta si ľudstvo ešte neuvedomilo. Preto sa prechodné obdobie od starého k novému predĺžilo, čo priviedlo ku vzniku krízovej situácie v dôležitých oblastiach ľudskej činnosti.

Chcem upozorniť čitateľa, že čítanie častí Denníka, obsiahnutého v tejto publikácii, je úloha nie veľmi ľahká. Každá fráza tu nesie hlboký zmysel, pominutie ktorej môže ochudobniť pochopenie samotného textu. So zvláštnou pozornosťou sa treba postaviť ku textom samotného Učiteľa, v ktorých je obsiahnuté nemalo nového a poučného, týkajúceho sa hlavných problémov, spojených s rolou samotného Učiteľa i Heleny Ivanovny v príprave energetických podmienok pre Nový Svet a Nového Človeka na našej planéte.

Je známe, aký veľký zreteľ venovali Učiteľ a Helena Ivanovna problémom náuky všeobecne, formovaniu jej metodológie a nových jemno-energetických štúdií. Na základe informácií, zdieľanej jej Učiteľom, Helena Ivanovna zostavila dve pozoruhodné práce, ktoré sú taktiež súčasťou tejto zbierky. Jedna sa nazýva „Kozmologické Zápisy“, druhá – „Výskum schopností človeka“. Obe sú úzko späté ako priateľ s priateľom aj problémami, odrazených v Denníku.

Tieto práce boli zhotovené podľa Pokynu Učiteľa. „Moja Kniha znalostí, - hovorí Učiteľ, sa nachádza v tvojom (H.Rerichová) vlastníctve. Táto Kniha obsahuje Poznanie všezahrňujúce a Náuku Budúcnosti“. V prvej z nich sa prejednávajú zvláštnosti Kozmického magnetizmu, Kozmických rytmov a nových Kozmických energií.

„Ur(usvati) položí základ Výskumov vedeckých prístupov ku skúmaniu schopností človeka v spojení s Kozmickými Lúčmi a Prúdmi“.

Tomuto štúdiu vlastností človeka je zasvätené druhé dielo, predstavujúce, podľa môjho názoru, neoceniteľnú metodologickú pomôcku pre súčasného vedca, dostatočne duchovne rozvinutého a nachádzajúceho sa správnej úrovni poznania. Práca obsahuje podrobný plán zameraní novej vedy. „Bez zjavenia Inštitútu výskumu, - povedané v úvodnej časti, - skrytých síl a schopností človeka, vzájomnej spolupráce a vzájomnej závislosti Mikrokozmu a Makrokozmu, sa neuskutoční Nová Éra. Nová veda o silách a schopnostiach človeka musí vstúpiť do života“.

Naostatok, Inštitút Himalájskych výskumov, bol založený taktiež podľa plánu Učiteľa a pracoval na základe Jeho koncepcie. Nie je na tom nič prekvapujúceho, pretože všetko, čo robili Helena Ivanovna a Nikolaj Konstantinovič Rerichovci a následne ich synovia, malo vo svojej osnove tvorivé zámery a plány samotného Učiteľa. Inštitút Himalájskych výskumov bol prvým stupňom, začiatkom veľkolepého Inštitútu človeka, majúceho svoj cieľ nielen teoretické bádania, ale i praktické použitie znalostí, získaných pri týchto výskumoch. „Človek, - potvrdzoval Učiteľ, - je prejavom všetkých Síl Vesmíru, no spolu s týmto je ich pretvárateľom v prospešné alebo skazonosné pôsobenia, primeraným jeho mravnému rozvoju.“ Úroveň mravného rozvoja bol hlavným konceptuálnym momentom v náuke Nového Sveta. Činnosť Inštitútu, ktorý začal svoju prácu v ďalekej himalájskej doline Kulu, pútajúceho pozornosť veľkých vedcov sveta, ako A. Einstein, [J.CH. Bose](#), [N.I. Vavilov](#), sa skončila v dôsledku druhej svetovej vojny. Po vojne už nebol obnovený.

Do tohto zborníka sú takisto vložené listy Heleny Rerichovej do Ameriky, počas rokov 1945-1955. V nich pokračuje hlavná téma Denníka, avšak už trochu v inom pláne. Od tohto času problémy osobného pretvorenia Heleny Ivanovny boli vyriešené a pre ňu začalo nie menej náročné obdobie – obdobie aktívnej spolupráce s Kozmickými Hierarchami v diele Kozmického Utvárania(Budovania).

Podrobnosti tohto procesu ona neoznamuje. V liste zo 16. septembra 1953 píše: „Prebudovanie sa skončilo, a teraz všetky moje „uzlíky“ – centrá, musia silnieť“.

Veľmi sa unavovala, či spoluprácou s inými plánmi, alebo iným svetmi i účasťou v Kozmickom tvorení. Avšak evolúcia potrebovala od nej túto účasť a pocit únavy sa časom zmenil na pocit šťastia, že mnohé môže a mnohé dokáže.

„Je mi teraz veľmi ťažko, - písala, obzvlášť tieto dni, kedy sa celý môj organizmus nachádza vo veľkom napätí kvôli spolupráci s V(eľkým) V(ladykom) v Kozmickom Budovaní a Tvorení. Objasniť môj vnútorný stav a účasť na takejto spolupráci nikomu nemôžem, áno a ani niet prečo, považujúc za pomätenú ma odsúdia, čo uškodí knihám Učenia a mnohému inému. Ale musím povedať – ťažko sa mi zdieľa s ľuďmi, kvôli úplnej odlúčenosti od zemskej príťažlivosti, pretože hocikedy, ako hovorí Veľ(ký) Vl(adyka), sa sotva jedna desatina mojej bytosti účastní na pozemskom vyjadrení. Keď poviem, že sa zúčastňujem

v bitvách s lúčmi na horizonte zjavujúceho sa Nebeského telesa, krajne jedovatého a nebezpečného pre našu Zem, postup ktorého je nevyhnutné odsunúť od orbity našej planéty, neukáže sa to snád' ohromným domýšľaním a jednoducho opovážlivosťou a predovšetkým bájkou? Opýtate sa, ako toto viem? Iste, vďaka Veľ(kému) Vl(adykovi), sa mi dostáva objasnenia nezrozumiteľných videní a rôznych náročných prežívaní s nimi spojených. Takto, nedávno, už na lôžku, som uvidela na horizonte nové, ohnivo horiace nebeské teleso, ako slnko, neviditeľné samozrejme pozemským zrakom a začalo mi byť ťažko od krásneho svetla, avšak neporozumela som, že toto bolo teleso, proti ktorému pôsobila moja magnetická sila. Ku tomuto bolo potrebné vysvetlenie V(eľkého) Vl(adyky). Pokým by sme priviedli Vesmírnu Spoluprácu do pozemského poznania, súčet dní pozemského jestvovania by bol krátky. Vibrácie Kozmickej Spolupráce sú natoľko rozdielne od zemských, že nemôžu byť pochopené našim fyzickým mozgom bez jeho zničenia. S takýmito ohraničeniami je nutné sa zmieriť“.

Pracovala v Neviditeľnom priestranstve iného, vyššieho rozmeru. Pre pozemské poznanie sa toto mohlo zdať fantáziou, výmyslom. Preto tak opatrne a obozretne poodkrývala tajuplnú oponu nad Kozmickým Budovaním. Oduševnený Vesmír žil, dýchal a tvoril. Zneli vibrácie, nedostupné pozemskému uchu, prebiehali udalosti, nepostihnuteľné pozemským zrakom. Približovali sa a odchádzali do nepoznaných hĺbín priestranstva iných rozmerov energií. Staviteľia Kozmu tvorili vo viditeľnom i Neviditeľnom. Prebiehalo prejavovanie Neviditeľného Sveta, teraz tak nevyhnutného pre zemskú evolúciu, pre Nový Svet. A bez tej, ktorá zostávala na Zemi, prepúšťajúc prostredníctvom seba nové Lúče a novú energetiku evolučného procesu, by sotva bolo umožnené uskutočnenie jeho potrebného priebehu a jeho nevyhnutného dôsledku – zjemnenie hrubej hmoty a získanie nových vlastností a spôsobilostí človeka.

„Iste, - píše znovu, - moja Kozmická Spolupráca ma náruživou vyčerpáva. Ale je radostné uvedomovať si, že je možné poskytnúť pomoc našej Zemi. Mnoho energie, síl odchádza na zastavenie rozbúrených živlov a na ich lokalizáciu mimo území, najviac chránených. Zároveň, asimilácia nových Lúčov v ich novej kombinácii tiež neprebíha ľahko. Slabosť, aj bolesť v mojich nohách sú svedkami takýchto neľahkých asimilácií. Ale aj toto patrí k Služeniu i k výbave. Nové Lúče, prispôbéné(asimilované) stanovenými duchmi na Zemi, dajú možnosť používať tieto Lúče a postupne privykáť pozemšťanom k nim, s veľkým úžitkom pre nich.“

Zúčastňovala sa nielen v asimilácii nových Lúčov, ale aj v ustanovovaní nových rytmov zemskej energetiky. Nová etapa evolúcie potrebovala nové energetické podmienky a kládla pred ľudstvom nové úlohy, najdôležitejšou z ktorých bolo priblíženie a poznanie neviditeľného, uvedomenie si úlohy iných svetov v pozemskej prítomnosti a vstúpenie do vedomej spolupráce s týmito svetmi. Nadpozemský Svet a svet pozemský sa mali spojiť v tejto spolupráci a priniesť pozemskému ľudstvu širšie porozumenie priestranstiev rozličných rozmerov a vplyvu Nadpozemského na pozemské.

„Práve tu na Zemi, - písala Helena Rerichová, - máme porozumieť a precítiť svoj život v Troch Svetoch⁽¹⁾. Bez takéhoto uvedomenia našej účasti v bezmedznom živote sa nikdy nedostaneme zo starej koľaje ohraničeného myslenia“. Menej a menej načas odpovedala na listy od spolupracovníkov z Ameriky. Pokúšala sa im objasniť príčinu. Ale tam, na tej strane oceánu, ju nie celkom chápali.

⁽¹⁾ Ti svety - fyzické, astrálne a mentálne telo

„Kozmická Spolupráca je, - vysvetľovala, - neobyčajne cenná, pokiaľ sa nachádzam vo fyzickom tele a v jeho prejavenom ohnivom očistení na pozemskom pláne. Takáto spolupráca je zvlášť mohutná vo výsledkoch, pretože skutočne, je bezhraničná v možnostiach pre urýchlenie našej evolúcie“.

Pozemské práce ju však neopustili ani na minútu. Znepokojuje sa o obrazy Nikolaja Konstantinoviča, ocitnuvšie sa v rukách odpadlíka L.Horcha⁽¹⁾, pobáda spolupracovníkov v Amerike s prekladom a publikáciou kníh Živej Etiky, urovnáva konflikty medzi nimi, venuje sa výbormi Dohody (Paktu) Rericha⁽²⁾ a mnohým iným, ktoré ju obklopujúci bezstarostne prenášali na jej plecيا. Stáva sa jej čoraz ťažšie a ťažšie žiť v strede ľudí. Znovu a znovu vysvetľuje svojim spolupracovníkom, že „nikto ma nemôže nahradiť v tejto práci (Kozmickej Spolupráci) s V(eľkým) Vl(adykom), pretože pre takúto prácu je nutné prejsť nielen cez otvorenie všetkých centier, ale aj cez ohnivú vše-premenu ich a celej bytosti a prejaviť sa už na rozdelení svojich troch tiel (pozn. prekl. fyzické, astrálne, mentálne)“. Je jej už 75 rokov, a vie, že jej pozemský život sa stáva kratším a kratším. Prichádza významná informácia od Učiteľa, a ona ju stačí len zapísať a znepokojuje sa, že nestihne uviesť zápisy na poriadok. Snaží sa pripomenúť tým, na ktorých listy jej pripadá odpovedať, o Kráse, hlavnom počiatku všetkej evolúcie Svetov, o nastávajúcom Novom Svete. „Vysoká duchovnosť, - poznamenáva ona, - je žiarivá láska ku všetkému Krásnemu“. Súčasne s týmto všetkým, v nej žije neumierajúci, myseľ o navrátení sa do vlasti. Chápala, že je tam potrebná viac ako kdekoľvek inde. Jednako, okolnosti neboli priaznivé tomuto návratu. Žije v nádeji, že v Rusku nastane čas zmien. Ale Učiteľ odkladá jej cestu opäť a opäť. V roku 1950 On menuje vytúžený dátum: rok 1953. Nastal tento rok, odišiel Josif Stalin, a zdalo sa, že teraz sa všetko rýchlo vyrieši. Ale všetko sa opäť zneistilo a Učiteľ ju nechcel riskovať. Zachytávala každú správičku z Ruska a akoby utešujúci sa, písala: „Jedno je nezvratné – Najlepšia Zem(Krajina) (Rusko – L.Š.) – je víťazná vo všetkom.“ Bola plná plánov, ktoré chcela uskutočniť vo vlasti. Diskutovala ich s Učiteľom, lebo toto boli ich zdieľané plány. Doznievanie tohto počujeme v jej listoch. Keď sa u jej amerických spolupracovníkov objavila myšlienka založiť Fond Nikolaja Konstantinoviča Rericha, Helena Ivanovna taktne, ale dôsledne napísala: „Rerichov Fond, pochopiteľne získa základ a rozvítie vo svojej krajine. Je správne, že Dudley⁽³⁾ už rozmýšľal o takejto inštitúcii, avšak jeho rozvoj potrebuje prebiehať v úplne iných podmienkach (okolnostiach)“.

⁽¹⁾ Louis L.Horch - Prezident Múzea N.K.Rericha v New Yorku, získal majetok i umelecké diela Múzea súdnou cestou falšovaním dokumentov, obviňujúc Rerichovcov z „ničivej politiky“ hlavne vo finančnom zmysle.

⁽²⁾ Dohoda (Pakt) Rericha – Dohoda uzatvorená 15.4.1935 medzi Spojenými štátmi americkými a ostatnými americkými republikami o ochrane a neutralite umeleckých, vedeckých, vzdelávacích, kultúrnych inštitúcií a historických monumentov v čase mieru a vojny.

⁽³⁾ Dudley Fosdick – hudobník, viceprezident Spoločnosti Agni Jógy, predseda rady Paktu Rericha v New Yorku.

„Vy viete, - písala dva roky skoršie, - nakoľko si V(eľký) Vl(adyka) cenil obrazy N.K. (N.K.Rericha – L.Š.), “ ... „ ako ho nazýval najlepším súčasným maliarom, ako hodlal rozšíriť jeho umenie po celom svete, nasýtiť duše, idúce a túžiace po Kráse. A iste, V(eľký) Vl(adyka) má Plán, ako zhromaždiť obrazy, ako vybudovať Pamätník takémuto výnimočnému

Umelcovi, Myslitel'ovi a predstaviteľovi veľkého človečenstva v epoche najväčšej neľudskosti“.

Nádeje Heleny Ivanovny a Učiteľa sa čiastočne splnili vo “svojej krajine“. V roku 1989, z iniciatívy Sviatoslava Nikolajeviča Rericha, mladšieho syna Heleny Ivanovny a Nikolaja Konstantinoviča, bol založený v Moskve Sovietsky Fond Rerichovcov, nato v roku 1997 bolo otvorené Múzeum N.K.Rericha, a v jubilejnom roku 1999 bol pred Múzeom umiestnený bronzový pamätník Nikolajovi Konstantinovičovi a Helene Ivanovne, veľkej ruskej žene, pozdvihnuvšej sa na vysoký stupeň Kozmickej evolúcie a stanúc sa v platnosti tohto spolupracovníkom Kozmických Hierarchov v ich vesmírnej tvorbe. To ona, prejdúc namáhavú cestu Pretvorenia, mohla cítiť každú novú energiu, prichádzajúcu z Vesmíru. Privádzala ich v súlad s evolučným procesom a dávala tomuto procesu na Planéte svoj energetický impulz. Nachádzala sa v energo-informačnom spolupôsobení s Bratstvom, Kozmickými Hierarchami, inými svetmi a nakoniec, s Kozmickým Magnetom. Jej pozemské telo, zmenené a zjemnené Experimentom už nemohlo existovať tak, ako jestvujú ostatné pozemské telá. Stalo sa telom šiesteho energetického druhu a potrebovalo nové podmienky, avšak starý svet, dožívajúci svoje posledné kozmické okamihy, jej ich nemohol poskytnúť. V boleniach a strádaniach vytyčovala ľuďom pozemskú púť k výšinám Kozmickej evolúcie. Títo ľudia však nemali tušenie, že bez nej Zem nedokončí prechod na nový závit evolúcie a ľudstvo nezíska nevyhnutnú energiu ku ďalšiemu postupu.

Pozemské zármutky ju nemínali. Stratila muža, hlboko milovaného a cteného. Nikolaj Konstantinovič Rerich, veľký umelec, mysliteľ a vedec a jej verný spolupútnik, odišiel v decembri roku 1947. „Svetlí duchovia, - napísala v jednom z listov, - odchádzajú pred nastúpením tmy, a Ich Zovňajšky ostávajú ojedinelými pochodňami v temnote útrap“. A potom ešte za dva mesiace: „Vskutku, kto sa bude môcť natoľko zasvätiť takému neustálemu odovzdávaniu sa vznešenosti a kráse tých vrcholkov, stelesňujúcich a ochraňujúcich najväčšie Tajomstvo a Nádej Sveta – Posvätnú Šambalu“.

Ešte dlho po jeho odchode zemský ľúty smútok zvieral jej kozmické srdce. Spolu so synom Jurijom Nikolajevičom opustila himalájsku dolinu Kulu v nádeji, že sa vráti do vlasti a ešte bude pracovať pre blaho „Najlepšej Krajiny“, ako ona nazývala Rusko. Pricestovali do Bombaja a tam čakali na parník z vlasti. Ale parník vôbec neprichádzal a keď sa objavil spoza hmly bombajského prístavu, zistilo sa, že im nič radostné nepriviezol. Vlast' svoju Veľkú dcéru odmietla, neudelením víza.

Už sa nevrátili do Kulu a usadili sa vo východných Himalájach, v neveľkom kúpeľnom mestečku Kalimpong. Odtiaľ pokračovala v písaní listov do Ameriky, tam tiež počúvala a zapisovala Zdieľania Učiteľa a nato zavřila to, čo jej bolo súdené Kozmickou evolúciou.

Ale roky dávali o sebe vedieť a chvíľou sa jej zmocňovala neľudská únava.

„Je mi 70 rokov a prešla som Ohnivú Jógu ... Ako nadpozemsky ťažko je prijímať vo fyzickom tele, uprostred všedných podmienok, ohnivé energie. Ohnivá transmútácia zjemnila môj organizmus, prenikavo pociťujem všetku disharmóniu a všetky prúdy priestranstva, je mi neľahko uprostred ľudí a dnes je monzún a dusno, s ním spojená, som veľmi unavená. Srdce často dáva „mŕtve body“ a je nutné bežať k strofantinu, môjmu záchrancovi. Okrem toho i času mám málo, pretože mnoho hodín sa mŕňa na zdieľania a ich prepisovanie. Môj zrak tiež zoslabol a ťažko sa mi prepisujú poznámky, zapísané často bledou ceruzkou. Všetky tieto záznamy potrebujú priviesť do poriadku, a prílív nových neprestáva“.

Teraz vážila každú minútu a zvolila si poprechádzať sa iba večer. Schádzala po drevenom schodisku zo svojej manzardy a vystupovala na prízemie, skráslené kvetinovými záhonmi. V „Krukete“, kde žila spolu so synom, bolo vždy mnoho kvetov. Večer, kvety voňali silno a s bázňou. Schádzala po svahu ku borovicovej aleji, odkiaľ bolo vidieť chrbát Kančenčongy. Večerné snehy Posvätnéj hory svietili ružovo a tajuplne.

Potom opäť vystúpila k sebe, okno v jej izbe planulo žlté a mäkké. „Kozmický stupeň sa blíži, a je treba zvítať sa s ním statočne“, - zapisovala ona.

V zbierke, predloženej čitateľovi, je len nevelká časť materiálov, ponechaných Veľkou Kozmickou Súcnosťou s jedným cieľom – nech bude naša cesta, hoci len nevelmi, ľahšia ako jej Cesta. A nech statočnosť(udatnosť) na nej, nás neopúšťa.

Helena Ivanovna opustila tento svet v roku 1955, V jednom zo svojich posledných listov písala: „Nehovorím o Učení Nového Veku, pretože je málo tých, čo dorástli v poznaní, že učenie Živej Etiky je aj Nové Zvestovanie. Ale i toto príde. Nastane čas, keď sa toto učenie stane svetovým a položí základy vzdelania a vzniku nového ľudstva, zrodenie ktorého urýchli sen človeka o odstránení smrteľných ochorení, dosiahnutí dlhovekosti a objavenie sa človeka v novom, zjemnenom tele“.

Zhromaždiac všetky jej prorocké sny a videnia, získali by sme veľkolepý obraz, isto Apokalyptický.